

ÇAYLAK İLE FİLOZOF 1

7.
BASKI

BEN BİR
NEYİM?

“Özel biri olmak istiyorsan,
kendin olmalısın Çaylak.
Bu yıldızların altında
senden bir tane daha yok!”

ÖZKAN ÖZE

Resimleyen: Nurcan Karabağ Yılmaz

FILOZOF'A, "İnsan olarak yaratılmasaydın, ne olarak yaratılmak isterdin?" diye sordum. "Sana insan olmanın ne demek olduğunu bilen biri olarak cevap vereyim," dedi. "Yaratılmak istemezdim!"

–Gerçekten mi?

–Gerçekten...

–İnsan olmak senin için bu kadar önemli ha?

–İnsan olmak önemli... Herkes için...

–Ben insan olmasaydım kaplumbağa olmayı isterdim. Mümkünse **GALAPAGOS KAPLUMBAĞASI!**

–Kaplumbağa demek? Hem de Galapagos? Sebebini sorabilir miyim?

–Uzun yaşıyorlar ve hiçbir şey için acele etmeleri gerekmiyor.

–Ben illa bir hayvan olacaksam, şu ömrü bir gün olduğu söylenen kelebeklerden olmayı tercih ederdim Çaylak...

–Ama neden?

–Daha kısa süre **HAYVAN** olmak için!

–Hayvan olmak, kötü bir şey mi yani?

–Bir insanın hayvan olması kötü bir şey!

–Bazen bulmaca gibi konuşuyorsun Filozof...

uğurböceği
yayınları

9 786052 236222

9+ YAŞ

www.ugurbogeyayinlari.com
instagram.com/ugurbogeyayinlari
facebook.com/ugurbogeyayinlari
twitter.com/ugurbogeyayin

ÖZKAN ÖZE: 1974 yılında Sakarya'da doğdu. Resmî eğitim hayatına liseden sonra devam etmedi. Hem kendi ismiyle hem de çocuklar için yazdığı popüler bilim kitapları ACAYİP ŞEYLER'de kullandığı TARIK USLU ismiyle pek çok kitabı yayınlandı. Türkiye'de yüz binlerce çocuk okura ulaşan Merak Ediyorum Dizisi, pek çok dile tercüme edildi. Yazı çalışmaları aralıksız devam eden yazar, evlidir ve iki çocuğu vardır. ozkanoze@gmail.com • [instagram.com/ozkanoze](https://www.instagram.com/ozkanoze)

NURCAN KARABAĞ YILMAZ: 1984 yılında İstanbul'da doğdu. 2009 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümünü bitirdikten sonra tasarım ve iç mimari alanında 8 sene çalıştı. 2014'te oğlu dünyaya geldikten sonra serbest çalışma hayatına geçerek; bebek-çocuk ürünleri üzerine tasarım ve illüstrasyonlar yapmaya başladı. "Çaylak ile Filozof" çocuk kitapları alanında ilk çalışmasıdır. [instagram.com/nukatasarim](https://www.instagram.com/nukatasarim)

Yayınevi Sertifika No: 42547

Yayın No: 323

ÇAYLAK İLE FİLOZOF-1 / Ben Bir Neyim?

Özkan Öze

Genel Yayın Yönetmeni: Ergün Ür

Yayınevi Editörü: Ömer Faruk Paksu

Kitap Editörü: Tuğba Coşkun

İç Düzen ve Kapak: Uğurböceği Yayınları

ISBN: 978-605-2236-22-2

7. Baskı: Şubat 2019

Copyright © Uğurböceği Yayınları, 2018

Uğurböceği Yayınları Eğitim ve Dağıtım Tic. Ltd. Şti.

Emniyetstepe Mah. Kazım Karabekir Cad. Avrupa İnşaat Apt. No: 3/1 Eyüpsultan/İstanbul

Tel: (0212) 446 21 00 • Faks: (0212) 446 01 39

www.ugurbocegiyayinlari.com • www.ugurbocegi.net

e-mail: info@ugurbocegi.net

instagram.com/ugurbocegiyayinlari

facebook.com/ugurbocegiyayinlari

twitter.com/ugurbocegiyayin

Baskı-Cilt: Çınar Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Yüzyl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No: 34 Kat: 5 Bağcılar/İstanbul

Tel: (0212) 628 96 00 • Matbaa Sertifika No: 12683

Bu eserin tüm yayın hakları, 42547 sertifika numaralı Uğurböceği Yayınları Eğitim ve Dağıtım Tic. Ltd. Şti.'ye aittir. Eserde yer alan metin ve resimlerin Uğurböceği Yayınları Eğitim ve Dağıtım Tic. Ltd. Şti.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ÇAYLAĞI FİLOZOF 1

BEN BİR NEYİM?

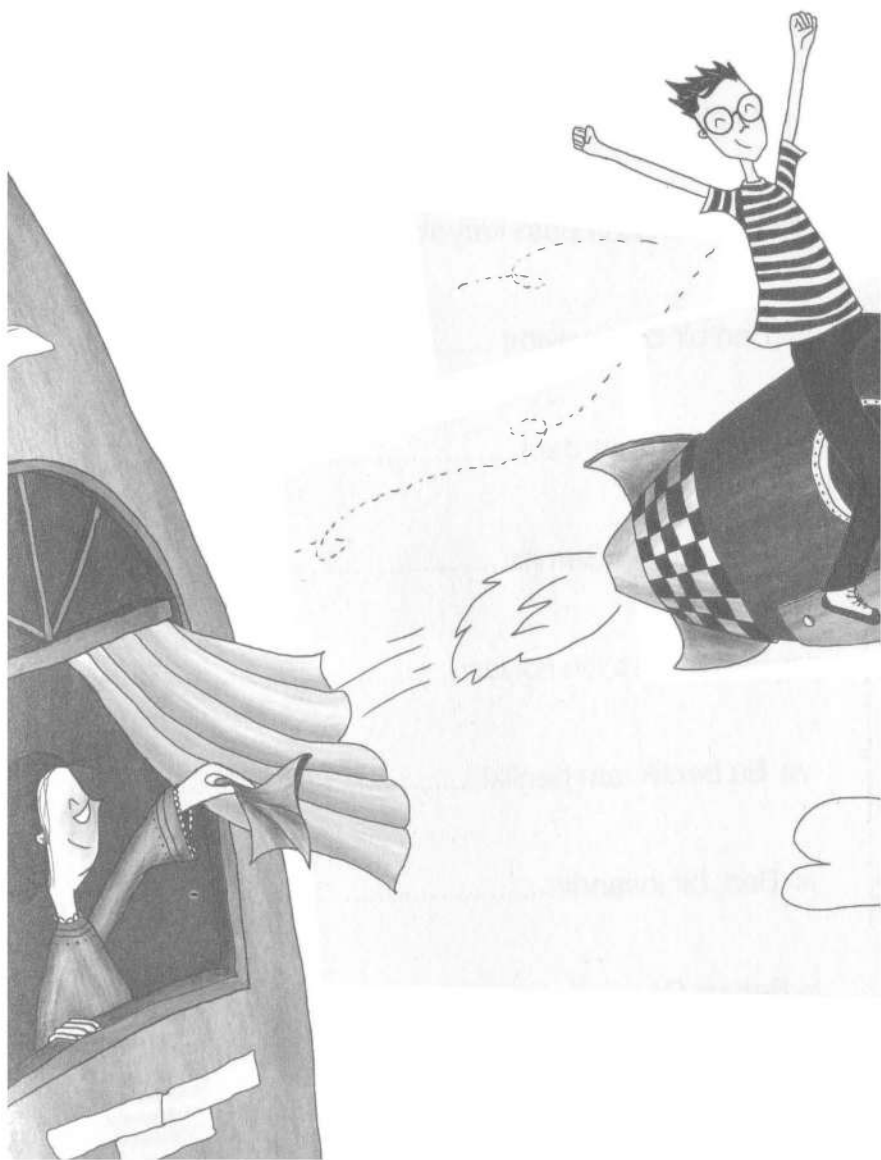
ÖZKAN ÖZE

Resimleyen: Nurcan Karabağ Yılmaz

İÇİNDEKİLER

I- Aylaklığın kısa bir tarifi	9
II- Aylaklar locası	15
III- Prokrustes'in paslı karyolası	23
IV- Ben bir başkasıyım!	35
V- Benim yüzüm(den)	45
VI- Theseus'un Gemisi	59
VII- Hebenneka'nın kolyesi	75
VIII- Bu benlik tam benlik!	87
IX- Ben, bir insandır	103
X- Ben ve O	117

“Hayatınızdaki en önemli iki gün;
doğduğunuz gün ve neden doğduğunuzu
anladığınız gündür.”

–Mark Twain

3

I.
Aylaklığın Kısa Bir Tarifi

BENİM ADIM ÇAYLAK. Elbette bu gerçek ismim değil; bana bu ismi Filozof verdi.

Elbette onun gerçek ismi de **FİLOZOF** değil; ona da bu ismi ben verdim.

Filozof'la tanışmadan önce herkes benim süzme bir **AYLAK** olduğumu söylerdi. Doğrusu ben de işe yaramaz bir aylak olduğumdan emindim. Üstelik, bana aylak diyenleri yalancı çıkarmamak için de, elimden geleni ardıma koymuyordum!

İnsanlar bana ısrarla ve her fırsatta aylak olduğumu hatırlatıyorlar ama aylaklık yaptığım da da çılgına dönüyorlardı! Madem benim bir aylak olduğum konusunda kimsenin şüphesi yoktu; o zaman rahat rahat aylaklık yapmama neden izin vermiyorlardı?

Aslına bakarsanız onları çıldırtmak için özel bir şey yapıyor da değildim. Çünkü sıkı bir aylak olmak için yapmanız gereken tek şey, yapmanız gereken şeyleri yapmamaktır!

Bunları Filozof'a anlattığımda bana haklı olduğumu söyledi. Hayatımda ilk kez biri bana haklı olduğumu söylüyordu. Ve ben bir aylak olarak haklı olmaya hiç alışık değildim...

–Haklı mıyım?

–Evet, haklısın. Eğer insanların senin aylak olduğunu düşündükleri için aylak olman gerektiğine inanıyorsan, gerçek bir aylak olmalısın!

–Aylak olmak iyi bir şey mi sence?

–Ben öyle bir şey söylemedim.

–Ama az önce bana haklı olduğumu söyledin!

–Madem sen de çevrendeki herkes gibi aylak olduğunu düşünüyorsun o zaman aylak ol, dedim. Eğer aylak olduğunu düşünüyorsan aylak olmakta haklısın, dedim.

–Ben... Ben... Ben aslında bir aylak olduğumu düşünmüyorum. Bunu düşünenler hep başkaları!

–Sen bir ne olduğunu düşünüyorsun peki?

–Ben bir ne olduğumu neden düşüneyim ki?

Bundan pek hoşlanmıyor olsa da, ona ısrarla neden **FİLOZOF** diyorum biliyor musunuz? Çünkü bunu bana hep yapıyor! Benimle âdeta saklambaç oynuyor. Ve ben kimselerin bulamayacağı bir yerlere saklandığımdan en emin olduğum zamanlarda tepemde dikilip, **"SOBE!"** diye bağıyor. Ormanda yüzüne ışık tutulmuş kırmızı gözlü, tırsak bir tavşan gibi olduğum yerde kalıyorum. Anlattıkları ile gözlerimi kamaştırıyor ve Filozof, beni hep bu şekilde so-beliyor!

–Madem aylak olduğunu düşünmüyorsun, öyleyse bana ne olduğunu düşündüğünü söyle.

–Bilmiyorum. Bunu hiç düşünmedim.

–Hiç düşünmedin mi? Gerçekten ne olduğunu bir kez bile olsun düşünmedin mi sen?

Sonradan alıştım ama önceleri Filozof’un bu huyuna da fena halde sinir oluyordum. Kimse-lerin hayret etmeyeceği şeylere o kadar hayret ediyordu ki, ilk zamanlar onun bana numara çektiğini falan düşünüyordum. Fakat o her seferinde, neden bu kadar hayret ettiğine dair mantıklı sebepler öne sürebiliyordu.

–Düşünmedim, evet! Kimse ne olduğunu düşünmez. Çünkü herkes ne olduğunu bilir. İnsanlar bildikleri şeyleri düşünmezler.

–İnsanlar bildikleri şeyleri değil, genellikle bildiklerini zannettikleri şeyleri düşünme gereği duymazlar.

–Ne dedin sen?

–Madem herkes “ne olduğunu” düşünme ge-

reği duymayacak kadar “ne olduğunu bilir”, o zaman sen de bana “ne olduğunu” söyleyebilirsin.

–Haaa.. Ben... Şey... Neysem oyum işte!

–Yani?

–Bir aylak! İşe yaramaz bir aylak...

–Sonunda buna beni de inandıracaksın!

II. Aylaklar Locası

FİLOZOF bana aklımdan hiç çıkarmamam gereken milyonlarca şey söyledi. Tamam, belki sayıyı biraz abartmış olabilirim ama hayatım boyunca unutmamam gereken çok şey duydum ondan. Daha önce hiç kimsenin bana söylemediği şeyler... Ve muhtemelen daha sonra da hiç kimseden duyamayacağım...

Bunların içinde beni en çok etkileyenlerden bir tanesi de şuydu: “Eğer kim olduğun hakkında düşünmezsen bunu senin yerine başkaları yapar!

Eğer kim olduğuna dair gerçekten sağlam bir cevabın yoksa, başkalarının eline tutuşturduğu cevaplarla yetinirsin!”

–Bunun ne demek olduğunu anlayabiliyor musun?

–Şey... Aslında pek sayılmaz.

Filozof’un en iyi taraflarından biri, en anlaşılmasız konuları bile türlü acayip örneklerle anlatabilmesiydi. **“ÖRNEKLER DÜRBÜN Gİ-BİDİR,”** derdi. Onları ‘aklının gözleri’ önüne tutabilirsen, anlamakta en çok zorlandığın şeyleri bile kolaylıkla anlayabilirsin.

–Benim gençliğimde sinemalar şimdiki gibi değildi. Kimse koltuk numaralarına falan dikkat etmezdi. Giriş kapısından biletini alıp içeriye girerdin. Ve henüz boş olan koltukların içinden sana uygun bir tanesini seçip otururdun. Eğer ışıklar söndükten ve film başladıktan sonra içeriye girmeye kalkarsan kapıda bekleyen **YER GÖSTEREN**den yardım istemen gerekirdi.

–Yer gösteren mi?

–Yer gösteren, evet! O, elindeki paslı köhne fenerin ışığı ile sana bir yer gösterirdi. Daha doğrusu, seni ilk bulduğu boş koltuğa oturtur ve oradan kalkmamanı tembihlerdi. Yerini beğenmeme gibi bir hakkın da yoktu.

Yer gösterenler ters adamlardı. En azından benim tanıdığım yer gösterenler hep öyleydi.

Bir tanesinin yağlı pala bıyıkları vardı, yaşlı ve çok öfkeliydi. Beni hiç doğru düzgün bir yere oturttuğunu hatırlamıyorum. O yüzden geç kalmamaya ve oturacağım yeri kendim bulmaya çalışırdım.

Sonradan bu benim için bir hayat tarzı oldu. Yer gösterenlerin öfkeli tersliklerine tahammül etmek ve paslı fenerlerindeki titrek ışıklarına ihtiyaç duymamak için her zaman yerimi kendim bulmaya çalıştım.

Ama hayatım boyunca bu zorba yer gösterenlere benzeyen insanlar tarafından istemediğim yerlere oturmaya, istemediğim şeyleri yapmaya, istemediğim sözleri söylemeye, aslında hiç

de inanmadığım şeyler üzerine yemin etmeye, sevmediğim şeyleri seviyormuş gibi yapmaya, karşılına geçip gürültülü bir şekilde gaz çıkarmayı hayal ettiğim ve hardal tanesi kadar saygı duymadığım kimseler önünde eğilmeye, hoşlanmadığım şiirleri ezberlemeye, takmayacağım nutukları dinlemeye, saçlarımı kendime hiç yakıştırmadığım biçimde kestirmeye, üzerime uymadığından emin olduğum elbiseleri giymeye, asla ama asla olmak istemediğim insanlar gibi olmaya ve doğru bulmadığım yerlere gitmeye zorlandım...

Kendimi mutlu hissetmediğim günlerde, benden neşeli şarkılar söylememi beklediler. İçimde mutluluktan ve heyecandan sarı kelekler uçuşurken, oturup bir köşede sicim gibi gözyaşları dökmemi istediler...

Ne hissettiğimin onlar için hiçbir önemi yoktu çünkü. **NE HİSSETMEM GEREKTİĞİNİ BİLE ÖĞRETMEME ÇALIŞTILAR.** Ellerinde paslı fenerleri ile bana durmam gereken yeri göstermeye kalktılar.

–Sen ne yaptın peki?

–Beeen... Ben de onlara günlerini gösterdim!

–Nasıl yani?

–Güneş varken yerimi ve yolumu bulmak için sizin o paslı fenerlerinizden dökülen titrek ve idrar sarısı ışığınıza ihtiyacım yok, dedim!

–Vauv! Bütün bu sözleri gençlik bayramı töreninde bana zorla tayt giydirip, okulun en uzun boylu çocuğunun sırtında trampet çaldırmak isteyen okul müdürüne söylemek isterdim doğrusu...

–Bunları sana o bir düzine disiplin cezasına bir tane daha ilave etmen için anlatmıyorum.

–Sen o çocuğu gördün mü peki? İkindiden sonra gölgesi bir zürafaya benziyor.

–Başkalı hakkında böyle alaycı konuşmaların hiç hoş değil. Sana bütün bunları neden anlatıyorum biliyor musun?

–Neden anlatıyorsun?

–Bundan sonra kimsenin sana **AYLAK** demesine izin vermeni istemiyorum da o yüzden anlatıyorum! Ve sırf despot yer gösterenler seni

AYLAKLAR LOCASINA oturtmak istiyor diye, aylaklık yapmanı istemediğim için anlatıyorum! Bir an önce kendine yakışan yeri bulmanı istiyorum da ondan anlatıyorum. Çünkü, sen bir **AYLAK** değilsin!

–Neyim peki ben?

–Şimdilik sana **ÇAYLAK** diyelim. Ama emimin ileride daha iyi bir isim bulacağız!

–Çaylak mı? Ne bu, bir tür kuş mu? Haa, anladım! Çay ile ilgili bir şey değil mi? Çaydanlık gibi... **ÇAY-LAK**. Senin için çay mı yapacağım?

–Hayır, şapşal! Çaylak; yani acemi, tecrübesiz ama hevesli öğrenci demek.

–Aylak ya da çaylak, benim için değişen pek bir şey yok gibi görünüyor...

–Senin için değişen şu, tembellik yapmak için hiçbir bahaneyi kaçırmayan arkadaşım: Aylaklık günlerin artık geride kaldı. Ve çaylaklık günlerin başladı.

–Tam da yaz tatili başlamışken, of!

–Bu arada, az önce çay yapmasını biliyorum mu dedin sen?

–Tabii, tabii. Arı bal yapsın, tavuk yumurtlasın, inek süt üretsın diye yaratıldı. Ve Çaylak da çay yapsın diye!

–Aylak olup hiçbir şey yapmamaktan iyidir ama bu kadar basit olduğunu düşünmüyorum!

–Üzgünüm ama çayın yanına frambuazlı pasta yapacak değilim sana. En azından şimdilik...

–Aslında biliyor musun, hiç fena olmazdı!

Prokrustes'in Paslı Karyolası

FİLOZOF, okuma koltuğuna gömülmüş keyifle çayını yudumlarken ben de onun devasa kütüphanesindeki kitapları sıra ile raflarından çıkarıyor, sonra hem rafın, hem de kitapların tozlarını alıp yerlerine yerleştiriyordum.

–Dikkat et! Kitapların sırasını karıştıрма!

–Ediyorum.

–Çay da çok güzel olmuş. Bergamotlu sevdiğimi nereden bildin?

Konuşmaya başladığında insana, “Herhalde bir daha asla susmayacak!” dedirten bu tuhaf kadın, bazen bir denizin dibi kadar sessiz olabiliyordu. İşte o zaman da, bir daha hiç konuşmayacak diye düşünürdüm. Onun, bu uzun sessizlikleri ilk bozanın ben olmamı istediğini biliyordum. Sanırım Filozof da bunu bildiğini biliyordu. Ama benim ne kadar uzun süre sessiz kalabileceğimden haberi yoktu. Bu yüzden bir süre beraber sustuk. Ben kitapların ve rafların tozlarını almaya devam ettim. O ise çayını içti. Sonunda sessizliği bozan yine kendisi oldu.

–Bergamotu diyordum, sevdiğimi nereden bildin?

–Bilmedim. Sadece öylesi daha iyi olur, diye düşündüm. Çayı şekersiz içtiğin için...

–Hımm... Oldukça ince bir düşünüş bu.

–Teşekkürler.

–Dün sana anlatmak istediğim bir konu daha vardı. Ancak, “Geç kaldım, gitmem gerekiyor!” diye aceleyle çıkınca kaldı.

–Gerçekten gitmem gerekiyordu ama biliyorsun, geç kala....

–A, evet evet! Bu yüzden başının defalarca derde girdiğini söylemişlerdi.

–Ne anlatacaktın?

–PROKRUSTES’İN KARYOLASI’NI?

–Ne? Karyola mı?

–Sıradan bir karyola değil! Prokrustes’in karyolası. Paslı bir karyola! Yani ben onu öyle hayal ediyorum hep...

–Paslı mı? Yer gösterenlerin fenerleri gibi o da mı paslı?

–Demek dün konuştuğumuz şeyleri böyle ayrıntılarına kadar hatırlıyorsun ha?

–Sadece ilgimi çeken şeyleri hatırlarım. Pas demişken şu kapının yağlanması gerek, acı çeken bir köpek gibi sesler çıkarıyor. Nasıl rahatsız olmuyorsun?

–Oluyorum! Onu da listeye yazdım.

–Hangi listeye?

–Yapılacak işler listesine. Yani senin yapacağın işler...

–Daha önce hiç yapılacak işler listem olmamıştı, çok teşekkür ederim!

–Bundan pek hoşlanmadın galiba.

–Düne kadar bir aylaktım hatırlasana!

–Artık bir aylak değilsin, sen de bunu hatırla!

–Anlat hadi, şu Prespektüs’ün paslı ranzasını.

–Prokrustes!

–Ne karın ağrısıysa işte!

–Ayrıca ranza da değil, karyola! Hadi yanıma gel ve otur.

–Hem işimi yapar, hem de seni dinleyebilirim.

–Hayır, buraya gelmelisin. Gelirken de do-laptaki frambuazlı pastayı getir!

–Ciddi olamazsın! Frambuazlı pasta mı aldın sen! En sevdiğim!

–Biliyorum!

–Nereden biliyorsun?

–Biliyorum işte...

Dün laf arasında ona “frambuazlı pastadan” söz ettiğimi hiç hatırlamıyormuş gibi yaparak

pastaya öyle bir giriştim ki, Filozof solucan kadar sıska bir çocuğun koca pastayı gözlerinin önünde silip süpürmesini hayretler içinde seyretti. Ne anlatacağını unutacak kadar hem de...

–Hadi anlat!

–Neyi?

–Prostatüs'ün kanepesini!

–Prokrustes! Prokrustes'in paslı karyolası! Bu bir *métaphore*.

–Metafooore?

–**METAFOR**, yani **MECAZ**!

–Mecaz?

–Mecaz yani gerçek anlamından çok başka anlamlarda kullanılan söz. Bir benzetme! **MÉTAPHORE** Fransızcası, **MECAZ** ise Arapçası.

Prokrustes'in paslı karyolası bir mecazdır. Eğer bir yerlerde bunu duyduysan sana asıl anlatılmak istenen, Prokrustes'in paslı karyolası değildir.

–Ya nedir?

–Anlatacağım, ama önce hikâyeyi en baştan dinlemelisin.

–Bir dilim daha alabilir miyim?

–Evet, şu son dilimi de ye ve huzura er artık!

–Teşekkürler!

–Prokrustes, Antik Yunan masallarında bol miktarda bulunan mitolojik canavarlardan bir canavar, bir psikopat ve bir canidir! Atina'ya giden yol üzerinde babadan kalma bir mekan işletir. Gözüne kestirdiklerini evinde misafir eder, yedirir, içirir ve yatıya kalmalarını sağlar.

–E iyiymiş!

–Sonra, misafirini o meşhur paslı karyolasına yatırır.

–Eyvah, eyvah! Bu işin sonu kötüye gidiyor!

–Bu paslı karyola ya da yatak, milimi milimine Prokrustes'in boyuna göredir. Eğer misafir kısa boylu güdük bir kimse ise, canavar onu kollarından bacaklarından çeke çeke uzatır ve yatağın boyuna denk getirir. Eğer biçare misafir, uzun boylu biriye, o zaman da, yataktan dışarıya taşan kısımlarını keser, adamı kısaltır.

–Yok artık!

–Bazen de, uzunlardan kestiği parçaları, çeke çeke yeterince uzatamadığı kısıtlara diker!

–Bu korkunç! Derdi neymiş manyağın?

–Derdi mi? Prokrustes’in derdi kimin umrunda? Sana az önce ne demiştim?

–Ne demiştin?

–Birisi Prokrustes’in paslı karyolasından bahsediyorsa, aslında o Prokrustes’in paslı karyolasından bahsetmiyordur! Anlatmak ve dikkatini çekmek istediği başka bir konu vardır, demiştim.

–Haaa! Evet, bu bir metaforu değil mi? Bir mecaz... İyi de hangi melanetin böyle korkunç bir metaforu olur ki?

Filozof’u mutlu etmek istiyorsanız ona yerinde ve sağlam bir soru sormalısınız! Biliyorsa sevinir. Çünkü bilmesinin bir işe yaradığını görmek onu mutlu eder. Bilmiyorsa daha çok sevinir! Çünkü o soruyu yeni bir şey öğrenmek için ayağına kadar gelmiş bir fırsat olarak görür...

—Bravo! Tam şimdi onu anlatacaktım sana! Prokrustes'in yatağı, insanları zorla kendi istediği şekle sokmaya çalışanların metaforudur. Yani kişilere ya da toplumlara hatta bütün bir nesle aynı bakış açısını, aynı düşünme daha doğrusu düşünmeme biçimini, zorla kabul ettirmenin, başka türlü fikir üretmeye izin vermemenin, herkesi birilerine benzetmeye, onlar gibi düşünmeye, onlar gibi inanmaya, hatta onlar gibi giyinmeye zorlamanın, Antik Çağlardan günümüze kadar gelmiş en sarsıcı simgesidir.

—Gerçekten insanları çekip uzatan yahut kesip kısaltan birileri yokmuş yani? Oh be!

—**BANA BAK ÇAYLAK!** Eğer şu yıldızların altında, sana verilen değeri bilmez ve olman gereken yeri bulamazsan, kimsenin seni ensenden tutup sürükleye sürükleye Prokrustes'in paslı karyolasına yatırmasına gerek kalmaz! Çünkü o yatağa güle oynaya zaten kendin yatarsın! Hatta kendi kolunu bacağına kesip uzatma işini de bizzat kendi ellerinle seve seve yaparsın. Ve eğer etrafında hâlâ daha sana ne halt ettiği-

ni soracak kadar akıllı birileri kaldıysa, onlara da, “Neden şaşıırıyorsunuz?” diye cevap verirsın. “Herkes böyle yapıyor, çünkü bu bir **MODA!**”

Anladın mı beni şimdi?

–Şey... Biraz... Sanki...

–Birtakım bön Amerikan çocuklarının bulaşık makinesi kapsüllerini nasıl yediklerini görmek uğruna daha yeni ve daha pahalı bir cep telefonu alabilmek için imkânlarımızı çeke çeke uzatmaya, var olanları da bu uğurda kesip kısaltmaya dünden razı değil miyiz?

Doğruyu söylemek gerekirse aylardır cep telefonunu değıştirmek için para biriktiren biri olarak, Filozof’un anlattıkları biraz kanıma dokunmuştu.

–Eee, şey! Benim gitmem lazım.

Filozof’un evinde internet yoktu tamam da bulaşık makinesi kapsülü olayını nereden biliyordu acaba? İnterneti olmadığına eminim çün-

kü ona birkaç kez, “Eve Wi-Fi bağlatmalısın!” dediğimde, “Kütüphanemde hâlâ daha okunmayı bekleyen, tekrar tekrar okunması gereken onca kitabım ve hızla azalan zamanım varken mi? Asla!” diye cevap vermişti.

Bence kesin akıllı telefonu var!

Acaba **YAĞ VARILİNDE NOODLE** yapan o Çinlinin videosunu da izlemiş midir?

Ben Bir Başkasıyım!

ÇOĞU İNSAN, zaman zaman bir başkası olmak ister. Ben de uzun bir süre—zaman zaman da değil, her zaman—bir başkası olmayı istedim. Bunun için gereğinden fazla sebebe sahip olduğumu düşünüyordum çünkü...

Üstelik sadece kendimin de değil, etrafımdakilerin de başkaları olmalarını istedim hep...

Filozof, benim sürekli istediğim ve hayalini kurduğum şeye fazlası ile sahip olduğumu fark etmemi sağladı.

BEN, ZATEN BİR BAŞKASIYDIM!

–Ayakta uyuyor gibi bir halin var, ne o? Hasta mısın yoksa?

–Dün gece pek uyuyamadım da...

–Neden?

–Yattığımda öyle hemen uyuyamıyorum ben. Bir şeyler düşünüyorum...

–Bunun biraz uykusuz kalmak dışında pek bir zararı yoktur aslında. Ama yine de başını yastığa koyar koymaz horlamaya başlayan insanlara ben de hep imrenmişimdir...

–Hayal kuruyorum, hatta o kadar çok hayal kuruyorum ki, bu uykularımı kaçırıyor.

–Bana hayallerinden bahsetmek ister misin?

–En büyük hayalim bir başkası olmak!

–Ne? Bir başkası olmak mı?

–Evet, bir başkası olsaydım hayat belki benim için daha iyi geçebilirdi.

–Ama sen zaten bir başkasısın!

–Ne bu şimdi **RETORİK** mi?

–Retorik mi? Retorik mi dedin sen? Sana bunu ben mi öğrettim?

–Hayatımdaki tek bilgi kaynağı sen değilsin.

–Öyle mi? Bak buna sevindim. Diğer bilgi kaynaklarıyla bir gün beni tanıştırsana.

–Bu kolay ama önce eve WI-FI almalısın.

–Google’dan baktım, demiyorsun da laf ebe-
liği yapıyorsun. İşte asıl retorik bu! Bu arada çay
ne durumda?

–Beş dakikası daha var!

–Sanırım dayanabilirim...

–Sence başkası olmak istemem suç mu?

–Hayır ama sen zaten bir başkasısın!

–Offf! Yine aynı şey. Ben en iyisi şu çaya bir
bakayım.

–Gelirken dolaba da bak!

–Oley be! Sen filozof değilsin, kralsın!

**–BEN BİR FİLOZOF DEĞİLİM. BEN
BİR KRAL DA DEĞİLİM. BEN NEYSEM
OYUM! BELKİ DAHA İYİ BİRİ OL-
MAK İSTİYORUM. AMA DAHA İYİ DE
OLSA, BİR BAŞKASI OLMAK İSTE-
MİYORUM. ÇÜNKÜ BEN, BEN OLARAK
YARATILMIŞ OLMAKTAN MEMNUNUM
VE BEN, ZATEN BİR BAŞKASIYIM!**

Çayları doldurdum ve dolaptan frambuazlı pastayı çıkardım. Bu seferki dünkünden daha büyüktü. Filozof'un coşkulu sesi evin içinde sevimli bir hayalet gibi dolaşıyordu.

"BEN BİR BAŞKASIYIM! BEN BİR BAŞKASIYIM!"

—Senin yaşlarındaydım. Edebiyat öğretmeni-miz, **"ÇIKARIN KÂĞITLARINIZI VE KENDİNİZİ TANITAN BİR KOMPOZİSYON YAZIN!"** dedi.

—Bu senin için kolay olmalı.

—Ben de öyle sanıyordum. Bu beklemediğimiz sürpriz sınavın telaşı ile çantalarımızdan dolma kalemlemizi, çizgisiz beyaz A4 kâğıtlarımızı ve ona düzgün satırlar halinde yazabilmek için altına koyduğumuz çizgili kağıtları çıkardık.

Neredeyse herkes, bu beyaz A4 kâğıdının başına **"BEN KİMİM?"** başlığını attı. Sonra sınıfın sessizliğini, dolma kalemlerin çelik uçlarından çıkan hışırtılar kapladı.

Dakikalar su gibi akıyor, sınav süresi hızla tükeniyordu. Herkes bir şeyler yazıyordu.

Ben hariç...

Ben de ötekiler gibi kağıdımın başına **"BEN KİMİM?"** yazmıştım. Ama başka hiçbir şey yazamıyordum. Hiçbir şey...

Çaresizce etrafıma bakınmaya başladım. Oturduğum yerde kıvranıp durmam edebiyat öğretmenimin dikkatini çekmiş olmalıydı.

–Kopya çektiğinden şüphelendi! Kesin kopya çektiğinden şüphelendi değil mi? Çok kopya çeker miydin? Hadi itiraf et, çok kopya çekerdin değil mi?

–Hiçbir zaman kopya çekmedim. Ama evet, böyle bir şeyden şüphelendi galiba...

–Ne dedi peki?

–Yanıma yaklaştı. Boş beyaz A4 kâğıdının üzerindeki başlığa baktı ve: “Bu soru için herhangi birinden yardım alabileceğini zannetmiyorum!” dedi. “Ama istersen kalk ve aynaya bir bak!”

–Vay be! Kıyak hocaymış sizinki.

–Dolma kalemimi itina ile sıraya bıraktım ve kalkıp tahtanın yanında asılı duran aynada, bir süre kendi yüzümü seyrettim.

Suratımda diğerleri yetmezmiş gibi iki yeni sivilce daha belirmişti.

Sonra dönüp harıl harıl sınav kağıtlarına bir şeyler yazan sınıfın geri kalanına baktım...

Arkadaşlarımdan kendileri hakkında bu kadar çok şey bilmelerine şaşırdım.

Herkes **KİM** olduğunun son derece farkındaydı da, bir tek **BEN** mi kendini tanımıyordum?

Sonra tekrar aynaya baktım ve geçip sırama oturdum. Elime dolma kalemimi alıp, **"BEN KİMİM?"** başlığı altına sadece tek bir cümle yazdım: **"BEN BİR BAŞKASIYIM!"**

–Başka?

–Başka hiçbir şey yazmadım!

–**"RİSK BUDUR!"** hikâyesi gibi olmuş.

–O hikâyeyi bilmiyorum.

–Boş ver. İnternette dolaşıp duran bir hikâye, bir gün anlatırım.

–Hiç uğraşma, o şeyi evime sokmayacağım!

–Peki kaç aldın sınavdan?

–Bir kompozisyon sınavından alınabilecek en yüksek notu aldım.

–İyiymiş...

–Asıl iyi olan, o gün bir şeyi fark etmiş olmamdı.

–Neyi?

–Ben gerçekten de bir başkasıydım!

–Ben de bir başkasıyım...

–Hepimiz bir başkasıyız evlat. Hem de dünyanın geri kalanından, yaşamış yaşayan ve ge-

lecekte yaşayacak, bu yer kabuğu üzerinde ama iyi ama kötü bir iz bırakmış herkesten başka... İşte tam da bu yüzden, geceler boyu hayalini kurduğun o şeye zaten doğuştan sahipsin! **SEN ZATEN BİR BAŞKASISIN!**

Ve bir başkası olmaya çalışmamalısın! Kendin olmaya çalışmalısın. **BU YILDIZLARIN ALTINDA SENDEN BİR TANE DAHA YOK ÇAYLAK! SEN, SEN OLASIN, SEN OLARAK İYİ OLASIN DİYE SEN OLARAK YARATILDIN!** Kimse senin gözlerinle gün doğumunu seyredermez Çaylak. Bunu sadece sen yapabilirsin.

Dünya yaratılalı beri gün batımını hiç kimse- nin seyretmediği bir gözle seyredebilecek birisi varsa o da sensin!

Kimse senin gibi, oyuklarında minicik yengeçlerin saklambaç oynadığı, keskin pütürüklü kayalara çarpan dalgaların sesini işitemez. O deniz ve o kayalar oraya konduğu günden beri, kimse senin gibi dinleyemez okyanusu.

Bunu da sadece **SEN** yapabilirsin.

Kimse senin aklından geçirdiğin şeyleri, senin aklından geçirdiğin gibi geçiremez.

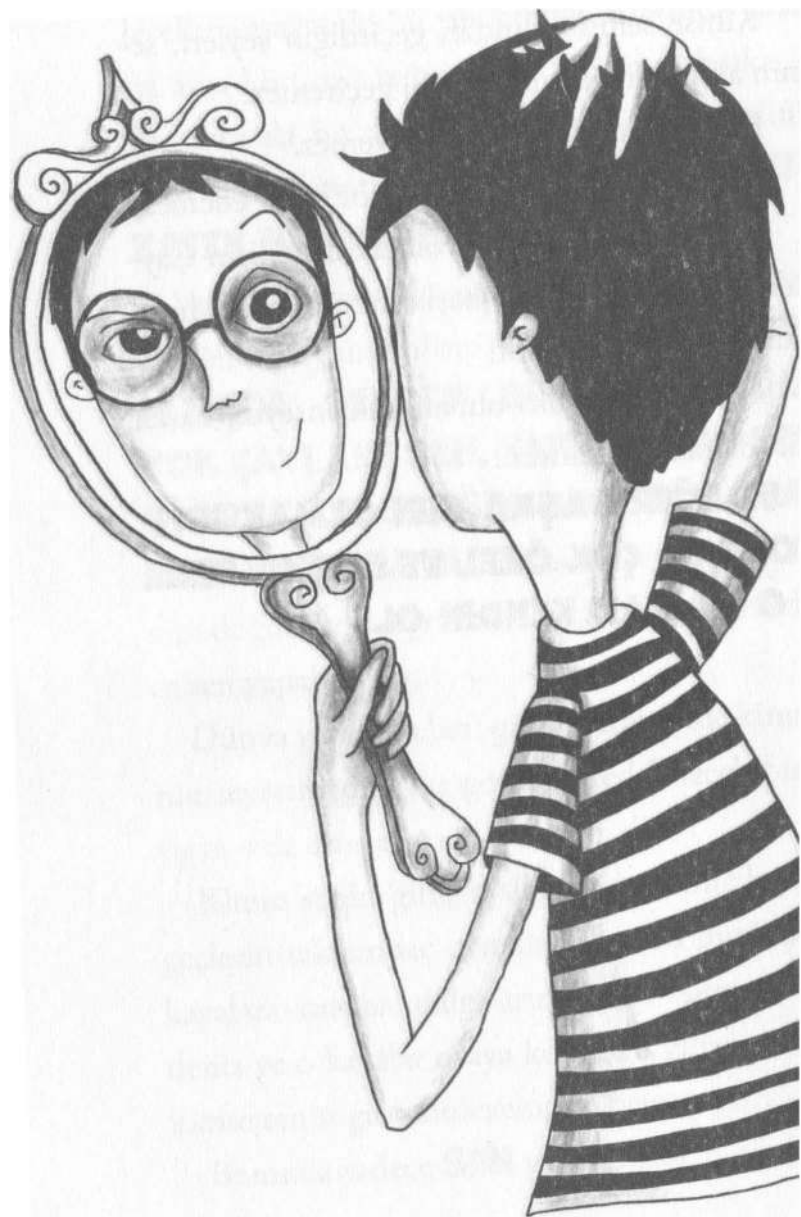
Kimse senin kalbin gibi sevemez.

Kimse senin hayal ettiğin gibi hayal edemez.

Sen bu kâinatta, **SEN** olarak değerlisin Çaylak! Ve sen olarak bir başkasının asla dolduramayacağı bir yerin var!

Senden başka biri olman beklenseydi, başka biri olarak yaratılırdın!

**VE EĞER BAŞKA BİRİ OLMAK İSTİYORSAN, ÇOK ÖZEL VE BAŞKA BİRİ..
O ZAMAN KENDİN OL!**

V.
Benim Yüzümden

“Biz sizi yarattık, size bir suret verdik...”

—A'raf sûresi, 11

FILOZOF'UN bana en büyük faydası, olaylara, kişilere, şeylere farklı açılardan bakabilmeyi ve başka türlü düşünmeyi öğretmesi oldu. Mesela, “yarısı su ile dolu bardağın” aslında tamamen dolu olduğunu görmeyi ben ondan öğrendim. Üstelik bu kesinlikle, **ULTRA SÜPER POL-YANNACILIK** falan da değildi. Gerçeğin, doğru yerde durup, doğru açıdan bakamadığımız için, gözümüzden kaçan bir yüzüydü! “O bardak tamamen dolu Çaylak! Yarısı su ile yarısı da, sudan daha aziz olan hava ile dolu!”

Haa... Bir de arada bir anlattığı şu hikâyeler var ya, mesel ya da masal artık her neyse... Onlara da bayılıyorum! Fakat sanırım bazılarını tam da o sırada uyduruyor. Ama ne önemi var? Filozof bana harika hikâyeler anlatıyor!

—Bir hikâye dinlemek ister misin?

—Bayılırım!

—Dinle o zaman.

—Bir zamanlar kendi yüzünün neye benzediğini bilmeyen—çünkü yaşadığı ülkede ayna denen şey olmadığı için onu hiç görmemiş—bir genç vardı. Ve yüzünün neye benzediğini çok merak ediyordu.

—Bu bir masal değil mi? Çünkü hikâye olmayacak kadar uçuk da...

—Bu kendi yüzünü hiç görmemiş genç bir adamın hikâyesi ve deliler gibi okuduğun o **BÜYÜCÜ SÜNEPENİN MACERALARI** kadar ciddiye alınmayı hak ediyor!

—Tamam, tamam! Özür dilerim.

–Ormanda ayılar görüyordu, tilki ve tavşanlar... Çakallar ve kurtlar... Daldan dala zıplayıp oynayan sincaplar... Ve kuşlar ve türlü acayip kurbağalar...

Her birinin bir yüzü vardı. Ve onları gördüğü için neye benzediklerini bilebiliyordu. Bir ayı gördüğünde onun bir ayı olduğunu anlayabiliyordu yani... Ve bir tilki ve her ne kadar görmeyi hiç dilemese de bir kurt...

Ağaçların, çiçeklerin bile bir yüzü vardı. Aslanpençeleri papatyalardan, yaban gülleri erik çiçeklerinden farklı bir yüze sahipti...

Ama hepsinin yüzü neredeyse birbirinin aynıydı.

Mesela, ayıların yüzü birbirine benziyordu. Eğer yüzünün bir tarafında siyah ya da beyaz bir benek yoksa, senelerdir çobanlık yaptığı koyunları birbirinden ayırmak, onun için bile ilk bakışta oldukça zor bir şeydi...

Ama işin güzel tarafı, bu koyunların umrun-da bile değildi!

–Koyun olsam benim de umrumda olmazdı.

–Serçeler nar bülbüllerinden, kartallar puhu kuşlarından farklıydı ama aynı türde kuşları birbirinden ayırmak imkânsızdı!

Arılar ve karıncalar ise buğday taneleri kadar birbirlerine benziyorlardı. Pirinç taneleri kadar aynıydılar!

Kimse onları yüzlerine bakarak ayıramazdı birbirinden...

Peki ya kendisinin bir yüzü yok muydu?

Elbette onun da bir yüzü vardı.

Acaba bu nasıl bir yüzdü?

Ve neye benziyordu?

Başkaları onu gördüğünde tanıyor ve ona isimle sesleniyorlardı. O da başkalarını gördüğünde onları tanıyor ve onlara isimleri ile sesleniyordu.

“Ben onları yüzlerinden tanıyorum. Çünkü her birinin bir başka yüzü var!” diye düşünüyordu genç adam. Fırıncının yüzü, kasabın yüzüne benzemiyor mesela...

Fırıncının kızının yüzü de fırıncıya benzemiyordu. Çünkü fırıncının kızının yüzüne baktı-

ğında karnının orta yerinde binlerce kelebeğin uçuştüğünü hissediyordu. Ama fırıncının yüzüne baktığında, hiç böyle şeyler hissetmiyordu.

–Senin delikanlı fırıncının kızına abayı yakmış bence!

–Kesinlikle onun da bir yüzü olmalıydı! Evet, evet! Parmakları ile yüzünü hissedebiliyordu. Burnu, kulakları, ağzı, dudakları ve gözleri...

Herkesin yüzünde bunlardan vardı. Ha tabii nalbant hariç. Çünkü geçen yaz nallarını değiştirmeye çalıştığı huysuz bir katır tarafından çok kötü çiftelenmişti ve bu yüzden artık bir burnu yoktu. Yani neredeyse yoktu...

–Zavallı nalbant!

–Genç adam, şundan kesinlikle emindi: O başkalarını yüzlerinden tanıdığı gibi, başkaları da onu yüzünden tanıyordu. Öyleyse onun yüzü de sadece ona benziyor olmalıydı! Yoksa ötekiler kendisini gördüklerinde, ona ismiyle sesleniyor olmazlardı.

–Çok mantıklı!

–İçi birden neşe ile doldu. Bu karnında ke-

lebeklerin uçuşmasından bile çok daha hoş bir duyguydu. “Oh! dedi. **KENDİNE AİT BİR YÜZÜ OLMAK NE GÜZEL BİR ŞEY!**

Kendine ait bir oda, kendine ait bir ayakkabı ve sadece ama sadece kendine ait sapı kemikten keskin kocaman bir avcı bıçağına sahip olmaktan bile güzel...”

Genç adam, işte bunları düşünüyordu. Yıldızlı bir yaz gecesiydi ve uyku gelip gözlerini kapatmadan önce, gökyüzüne uzun uzun bakıp şöyle bir dua etti:

“Allah’ım bana, sadece bana özel yarattığın bu yüzü, rüyalarımda bile olsa görmeme izin ver!

Bir kurbağaninkine benzese bile onu seveceğim.

Ve bana, kimselere vermediğin özel bir yüz verdiğin için, sana hep şükredeceğim...”

–Bitti mi?

–Evet, beğendin mi peki?

–İlginç geldi bana.

–Ama pek o kadar da beğenmedin yani?

–Yo, yo! Beğendim ama aklıma bir şey takıldı.

–Söyle o zaman!

**–KENDİME AİT BİR YÜZÜM OLMA-
SI NEDEN BENİ ÖZEL YAPSIN Kİ?**

–Kendine ait olduğu için...

–Ama herkesin kendine ait bir yüzü var.

–Bu neyi değiştirir?

–Herkesin özel olduğu yerde özel olmanın bir özelliği kalmaz ki!

–Güzeel!

–Beğendiğine göre, bana katılıyorsun!

–Hayır, sana katılmıyorum. Beğendim çünkü bir **ÖNERME** ortaya koydun. Bir konuda kendi görüşünü ileri sürdün. Bu cesaret isteyen bir iştir.

–Ama bana katılmıyorsun yani önermemin yanlış olduğunu düşünüyorsun...

–Evet!

–Peki ama neden?

–İstersen sana bir fırsat daha vereyim ve bana önermeni savun.

–Nasıl mesela?

–Mesela, diye başlayan bir örnek ver.

–Haaa! Bir örnek. Tamam ama biraz düşünmem lazım.

–Benim işim seni düşündürmek değil mi?

Filozof, örnek vermek konusunda iyiydi. Ama ben o kadar iyi değildim. Aslında ben hiçbir konuda iyi değildim ya neyse.

Düşündüm, düşündüm, düşündüm... Sonunda aklıma harika bir örnek geldi. Daha doğrusu harika olduğunu zannettiğim bir örnek!

–Mesela herkesin **X** telefonu kullandığı bir dünyada, **X** telefonuna sahip olmanın hiçbir özel tarafı olmaz.

Filozof’un benim harika örneğimi çok beğeneceğinden emindim. Ama sonuç, hiç de beklediğim gibi olmadı.

–Örneğimi beğendin değil mi? Bence harika bir örnek!

–Bence kusurlu bir örnek oldu!

–Niye kusurluymuş acaba?

–Çünkü ✕ telefonuna sahip olmak senin zannettiğin gibi kimseyi gerçek anlamda özel yapmaz da onun için! Eğer yapsaydı, dünyada yaşayan herkesin cebinde bir ✕ telefonu olsa bile, ona sahip olmak, yine de çok özel ve çok kıymetli bir şey olurdu.

–Böyle bir şey mümkün değil!

–Bal gibi mümkün

–Nasıl mümkün olabilir?

–Benzersiz bir yüze sahip olmak gibi...

–Ha?

–Herkesin bir yüzü vardır. Ve kimsenin yüzü bir başkasının yüzünün aynı değildir. **HERKESİN YÜZÜ KENDİNE ÖZELDİR.** Ancak kimse, “Herkesin kendine özel bir yüzü var, bu yüzden kendine özel bir yüze sahip olmanın özel bir tarafı yok. Bu son derece sıradan bir şey!” diyemez.

Çünkü kendine ait bir yüze sahip olmak, insanı gerçekten özel biri yapar!

–Peki kimselerde olmayan çok çok çok özel ve sadece sana ait bir ✕ cep telefonun olsa?

–Bu da seni çok özel biri yapmaz. Çok çok çok çok özel telefonu olan biri yapar sadece! Çünkü o çok özel cep telefonuna sahip olmadan önce de sen kimselere benzemeyen bir yüze sadece sana ait bir yüze sahiptin.

Ve eğer bir gün telefonunu tuvalete düşürsen ve arkasından da sifonu çeksen bile, belki biraz asılır ama sana ait yüz, yine sana ait kalır.

Sadece sana ait...

–Biraz mı asılır? Ağlarım ben be! Deliler gibi ağlarım! Ama şey... hiç böyle düşünmemiştim.

Kırk yılın başı bir önerme sunmuştum ama Filozof hiç acımadan dakikasında benim güzel önermemi paketleyip geri iade etmişti.

–Bir hikâye daha dinlemek ister misin?

–Hiç fena olmaz, moralim biraz bozuldu.

–Neden?

–Önermemi çürüttün!

–İşe iyi tarafından baksana! Çürük bir önermen vardı ve ondan kurtuldun.

–Tam bir Polyanna'sın Filozof!

–Hayır, bir Polyanna değilim. Gerçeğin iki kaşının ortasına bakıyorum sadece...

–Ha evet, hatırladım! Bardağın tamamı dolu değil mi?

–Evet...

–Hadi anlat hikâyeni.

–Bir zamanlar bir sultan vardı Çaylak. Hazinesinde olağanüstü mücevherler bulunan bir sultan. Tükenmez hazineleri olan bir sultan.

Bir gün hiçbir mecburiyeti yokken, bütün halkına o tükenmez hazinelerinden avuçlar dolusu mücevherler dağıttı.

Kimse, “Herkes dağıttığı için bu cömertliğin ve bu hediyelerin hiçbir kıymeti yok. Sadece bana verseydi kendimi çok özel hissederdim!” demedi.

Çünkü bu, o cömert sultana karşı büyük bir saygısızlık ve nankörlük olurdu.

Ama istisnasız herkes kendisini çok özel hissetti...

İşte, üzerinde yıldızları görebilen gözler, çiçek açmış ıhlamur ağaçlarını koklayabilen bir burun, nar bülbüllerinin şarkılarını işitebilen bir çift kulak, içinde kirli havadan kelimeler yarılan bir ağız, frambuazlı pastanın tadını çıkarabileceğin bir dil ve inci gibi dişler bulunan bir

yüze, üstelik kimselerin yüzüne benzemeyen, sadece sana özel bir yüze sahip olmak da, tıpkı bunun gibidir...

Aynaya baktığında gördüğün bu yüz, herkeste olduğu halde kimselere benzemeyen bambaşka birine, sana ait özel yüzdür...

—✕ marka bir telefonum yok ama yine de kendimi özel hissetmeliyim öyle mi?

—Bir insan kendisini en fazla ne kadar özel hissedebilirse o kadar...

—Çok hissediyorum!

—Çünkü çok özelsin...

Theseus'un Gemisi

FİLOZOF'U, genelde okuma koltuğuna gömülmüş kitap okurken bulurdum. Ama o gün, masanın üzerinde, dağ gibi bir fotoğraf yığınının karıştırıyordu. Fotoğrafların çoğu siyah beyazdı. Aralarında renkli olanlar da vardı. Fakat onların da renkleri iyice solmuştu.

Ve evin içinde, görünmez kristal kelebekler gibi notalar uçuşmaktaydı.

–Bu çalan ne?

–Kanun, Kürdîlihiczâkâr Saz Semâîsi...

–Hımm... Güzelmiş.

–Güzeldir...

Bir süre ikimiz de sustuk. Filozof, itina ile bir kenara ayırdığı bazı fotoğraflara bakmak için burnunun ucuna kadar kaymış gözlüğünü düzeltti. Bu sefer dayanamayıp sessizliği bozan ben oldum.

–Ben eski fotoğraflara bakmayı sevmiyorum.

–Yeterince eskimedikleri içindir.

–Efendim?

–Fotoğrafların, diyorum. Yeterince eskimedikleri için onlara bakmayı sevmiyorsundur.

–Bebeklik fotoğraflarımı görmekten hoşlanmıyorum.

–Ama niçin?

–O ben değilmişim gibi geliyor. Herkes “Bak bu sensin! Ay ne kadar da şirinsin!” dese bile...

–Ama sen olduğunu biliyorsun.

–Belki bir zamanlar öyleydi ama aynaya baktığımda gördüğüm ben, fotoğraftaki ben değil artık.

–Ama bu hep böyle olacak. Ben de şu an baktığım fotoğraflardaki bene benzemiyorum.

Ama aynaya baktığımda gördüğüm ben, ne kadar bensem, fotoğraflara baktığımda gördüğüm ben de, o kadar benim...

–Ne özelliği kaldı şimdi?

–Neyin ne özelliği kaldı?

–Yüzümüzün! Sadece bize ait olmasının ne özelliği kaldı. Zaman içinde değişiyor. Şekilden şekile giriyor. Ben bile daha bu yaşta neredeyse birbirine hiç benzemeyen on tane farklı fotoğrafımı bulup çıkarabilirim albümlerden...

Aynaya baktığımda gördüğüm şeyin ben olduğumu söylüyorum.

Fotoğraflara baktığımda da gördüğüm şeyin ben olduğumu söylüyorum.

PEKİ, GERÇEKTE HANGİSİ BENİM?

–İşin olağanüstülüğü de burda işte Çaylak! Zaman bir nehir gibi akıyor ve sen, ben, herkes değişiyor. Ama ne kadar değişirsek değişelim, yine herkes kendisi olarak kalıyor.

Masanın üzerindeki fotoğraf yığınınından rastgele bir fotoğraf çektim. Siyah beyaz olduğu

halde, yüzünün kahverengi çillerle dolu olduğu belli olan solucan kadar sıska bir kıza aitti.

—Bu sıska, çilli ve *Pippi Uzunçorap*’a benzeyen kız, her kimse.. Acaba şimdi ne haldedir?

Filozof, kocaman bir kahkaha attı. Beni ür-kütecek kadar kocaman bir kahkaha hem de! Havada uçuşan kristal kelebekler kahkahanın şiddetinden korkup kaçışmış olmalıydı ki, yedi numaralı valsın sesi sanki birden kesildi.

—İşte bu halde!

—Haaa!

—Sanırım benden dün çürüttüğüm önermenin intikamını almaya çalışıyorsun!

Hayatım boyunca—biliyorum, çok uzun bir hayat değil ama şimdiden içine neler sığdırdım, neler—pek çok çam devirmiştım ama bu, o güne kadar devirdiğim çamların en iri olanıydı.

—Şey, ben... Çok özür dilerim.

–Neden özür diliyorsun, anlamadım. *Pippi Longstocking*’e benzetilmenin bence kötü bir tarafı yok. Hayranıyım kendisinin...

–Kızmadın mı yani?

–Hayır, hiç!

–Oh be! Demek bu sensin.

–Evet ama elli sene kadar önceki halim. Aradan elli sene de geçmiş olsa ben, şu an ne kadar bensem, o fotoğraftaki sıska solucan da o kadar benim!

–Bu çok garip değil mi?

–**THESEUS’UN GEMİSİ**’ni hiç duydun mu?

–Yooo!

–Masayı toplayalım da otur karşıma.

–Çay da koydum biliyor musun?

–Sen harika bir **ÇAYLAK**’sın.

–Sen de fena bir Filozof sayılmazsın.

–Bana ne zamana kadar **FİLOZOF** demeye devam edeceksin acaba?

–Bilmiyorum... Bunu konuşmuştuk...

–Peki, peki! Nasıl istersen öyle olsun.

–Tarihçi Plutarkhos’un anlattığına göre Atina’nın kurucusu kahraman **THESEUS**, yanına bir grup genç alarak, otuz kürekli bir gemi ile Girit’e gitti ve yarısı insan, yarısı da bir boğa olan Minaotaur’u tek başına öldürdü.

–Yarısı insan, yarısı da boğa mı? O da ne be öyle! Yarısı balık, yarısı kız duymuştum da, böylesini ilk defa duyuyorum. Senin tarihçi bence kafayı karıştırmış biraz. Bunun gerçek tarih olduğuna emin misin?

–Bu mitolojik bir hikâye Çaylak.

–Prokrustes gibi mi yani?

–Evet.

–Bir metafor mu?

–Aslında bir **PARADOKS!**

–Paradoks?

–Birbirinin tamamen zıttı iki farklı çözümü olabilen bir bulmaca.

–Kazık soru gibi bir şey yani.

–Biraz karışık, diyelim istersen.

–Ee, tamam. Sonra, Minaotaur’u öldürünce ne yapmış Theseus ve tayfası? İnsan kısmını gö-

müp, inek kısmını yemişler mi?

–Bunu beni güldürmek için mi söylüyorsun?

–Ben ciddiylim!

–Ciddi ciddi dinle o zaman...

Kahraman Theseus, bir gemi ile Atina'ya döndüğünde, Atinalılar onu büyük bir coşku ile karşıladılar. Minaotaur'un öldürülmesi onları çok sevindirmişti.

–Yakınlarda yarı, insan yarı boğa bir canavar yaşıyor olsaydı ve birisi onu tepeleseydi ben de çok sevinirdim.

–Atina halkı günün anısına Theseus'un gemisini hatıra olarak korumaya aldı. Her yıl aynı vakitlerde gemi ile Girit'e giderek, o günü an-
dılar.

–Günün anlam ve önemine uygun şiirler de okumuşlardır.

–Eminim okumuşlardır.

–Tabii, senin tarihçi Plutarkhos, bütün bun-
ları uydurmadıysa!

–Bu kutlamalar yüzlerce yıl sürdü.

–Theseus öldü tabii, değil mi?

–Her fâni gibi...

–Gemi sağlam gemiymiş.

–Gemi sıradan bir gemiydi. Zaman içinde eskidi ve çürümeye başladı. Ama Atina’lılar, eskien her parçayı itina ile yerinden çıkarıp, birebir kopyası ile değiştirdiler.

–Tarihî eser restorasyonu yani.

–Bin yılın sonunda, Theseus’un gemisinde değişmeyen tek bir parça bile kalmadı.

–Gel de şimdi buna Theseus’un gemisi de!

–Atinalılar’ın sorunu da buydu zaten. Bazıları, “Bu gemi artık Theseus’un gemisi değil,” demeye başladı. Bazıları da “Hayır! bu Theseus’un gemisi!” diyorlardı. Sonunda iş çığrından çıktı. Filozoflar da tartışmaya el attı. Ve **THESEUS’UN GEMİSİ**, bir paradoksa dönüşüp, günümüze kadar geldi. İnsanlar hâlâ daha bu konuda anlaşıyorlar.

–İşsizlik zor tabii...

–Nasıl?

–Başka işleri kalmamış galiba?

–Sanırım sen bu konuda parlak bir fikre sa-

hipsin. Eğer binlerce yıllık paradoksu çözebilirsen, hiç yapmadığım bir şeyi yapacağım. Kendi ellerimle bir frambuazlı pasta!

–Haaaayııııı! Daha çok gencim!

Filozof'u yakından tanıyana kadar onun yaşadığı insanların asık suratlı ve sıkıcı olduklarını düşünürdüm. Elbette yaşlı, asık suratlı ve sıkıcı insanlar var ama emin olun, sayıları genç, asık suratlı ve sıkıcılardan daha çok değil!

–Bana göre o gemi artık **THESEUS'UN GEMİSİ** değil, geçmiş olsun!

–Bana göre de o Theseus'un gemisi! Her zaman da öyle kaldı. Güvertesinde Theseus'un, kısa ve enli kılıcını Girit'e doğru uzatıp, tayfalarına “Asılın küreklere!” diye naralar attığı gemi! Değişmeyen tek bir tahta parçası kalmamış olsa bile gemi, Atina limanına demirlemiş o gemi, binlerce yıl sonra da, hâlâ Theseus'un gemisi olmaya devam edecek.

Çünkü onu Theseus'un gemisi yapan, Theseus'un bizzat kendisidir!

Onun camdan bir modelini, kartondan bir maketini, yağlıboya tablosunu, tunçtan bir heykelini yapsalar bile onu gören herkes, “İşte bu!” diyecek. “Theseus'un gemisi bu!”

Gemi orada, o limanda çürüyüp sulara gömülseydi eğer, insanlar binlerce yıl sonra bile, “İşte Theseus’un gemisi burada battı! Tam şurada sulara gömüldü. Şimdi aşağılarda bir yerlerde!” diyeceklerdi.

Yansaydı ve küle dönüşseydi eğer, “Theseus’un gemisi tam burada alev alev yandı. Kül oldu ve rüzgâr küllerini alıp Girit’e, o Minaotaur’u ortadan ikiye ayırdığı yere kadar götürdü!” diyeceklerdi.

Gemiyi kocaman bir çukur açıp, toprağa gömselerdi eğer, baş ucuna mermer bir kitabe koyacaklar ve üzerine το του θησεως πλοιον δε εταφη yazacaklardı.

–Hö?

–Yani, “Theseus’un gemisi burada yatıyor!”

–Tamam, tamam! O Theseus’un gemisi! İyi de aklıma takılan bir şey var benim. Diyelim Theseus’un gemisinden sökülüp yerine yenisi takılan parçalar atılmadı da, bir kenarda biriktirildi. Sonra limandan uzak bir yerde, bir portakal bahçesinin içinde bir araya getirildi.

Şimdi, limandaki gemi mi Theseus'un gemisidir, yoksa portakal bahçesindeki mi?

–Bu imkânsız!

–Niyeymiş o?

–Sadece imkânsız da değil, aynı zamanda mantıksız da! Çünkü Theseus'un gemisinin değişen parçaları ya çürümüş, ya tahta kurtları tarafından un ufak edilmiş parçalardı. Onlar artık bir geminin parçası olma özelliklerini tamamen yitirmişlerdi. Eğer bir kenarda biriktirilebilecek ve yeniden bir gemi yapımında kullanılacak durumda olsalardı, zaten Theseus'un gemisinden sökülmezlerdi. Bu yüzden böyle bir ihtimal hem imkânsızdır, hem de mantıksızdır.

Tam da bu yüzden geminin bütün parçaları değişmiş olsa da, o hâlâ daha Theseus'un gemisidir. Ama çürüdüğü için değişen parçalar, artık Theseus'un gemisinin parçaları değildir. Onların yerine takılan yeni parçalar ise, Theseus'un gemisinin parçalarıdır.

Eğer Theseus, bin yıl yaşamış olsaydı, bütün parçaları değişmiş o gemi için kimse, “Acaba bu

artık Theseus'un gemisi mi?" diye sormayacaktı! Çünkü o gemiyi Theseus'un gemisi yapan, hayatta olsa da olmasa da, Theseus'tur!

Theseus'un gemisi, her zaman Theseus'un gemisidir. Çünkü Theseus, Theseus'un gemisinin ruhudur!

–Ruhu mu?

–Ruhu, evet! Yani, şu üstünde durabilen bir yığın tahtayı Theseus'un gemisi yapan şey!

İşte bunun gibi Çaylak! O fotoğrafta gördüğün ve *Pippi Longstocking*'e benzettiğin solucan kadar sıska kız da **BENİM**, şu an karşında duran beli bükülmüş, birkaç dişi dökülmüş, saçları kırışmış, uzun bir süredir gözlüksüz okuyamayan ve suratı neredeyse ütülenmemiş bir gömleğe benzeyen, yaşlı kocakarı da **BENİM!**

–Şey... Çay olmuştur ister misin?

–Ah, lütfen...

Filozof'un kendi hakkında söyledikleri benim çok zoruma gitmişti. Ama o gülümsüyordu. Yüzünde iki sivilce çıktı diye üç gün odasından

çıkmayan biri olarak, bütün bunları söylerken nasıl bu kadar rahat olduğunu hiç anlamıyordum. Umarım onun yaşına geldiğimde çoktan anlamış olurdum...

–Yani, dış görünüşümüz ne kadar değişse de, biz yine biz olarak kalırız öyle mi?

–Evet, çünkü biz dediğimizde kastettiğimiz şey, bedenimiz değildir.

–Nasıl değildir ya? Ben bu değilsem neyim?

–Bu cep telefonu kimin Çaylak?

–BENİM.

–Peki, **SEN** cep telefonu musun?

–Yoo!

–Bu eller, ayaklar, saçlar, kaşlar, yüz, göz, ağız burun... Bütün bunlar kimin peki?

–BENİM.

–Bunlar seninse, **SEN KİMSİN ÇAYLAK?**

–Gerçekten, **BEN KİMİM FİLOZOF?**

–Sen bunlar değilsin Çaylak. Sen bunlara geçici bir süre, emanet olarak sahip olansın. Onlar da sen değiller. Bu yüzden eskiseler de, yıpran-

salar da, dökülseler de, değışseler de, sen yine sen olarak kalırsın.

–Theseus’un gemisi, her zaman Theseus’un gemisidir...

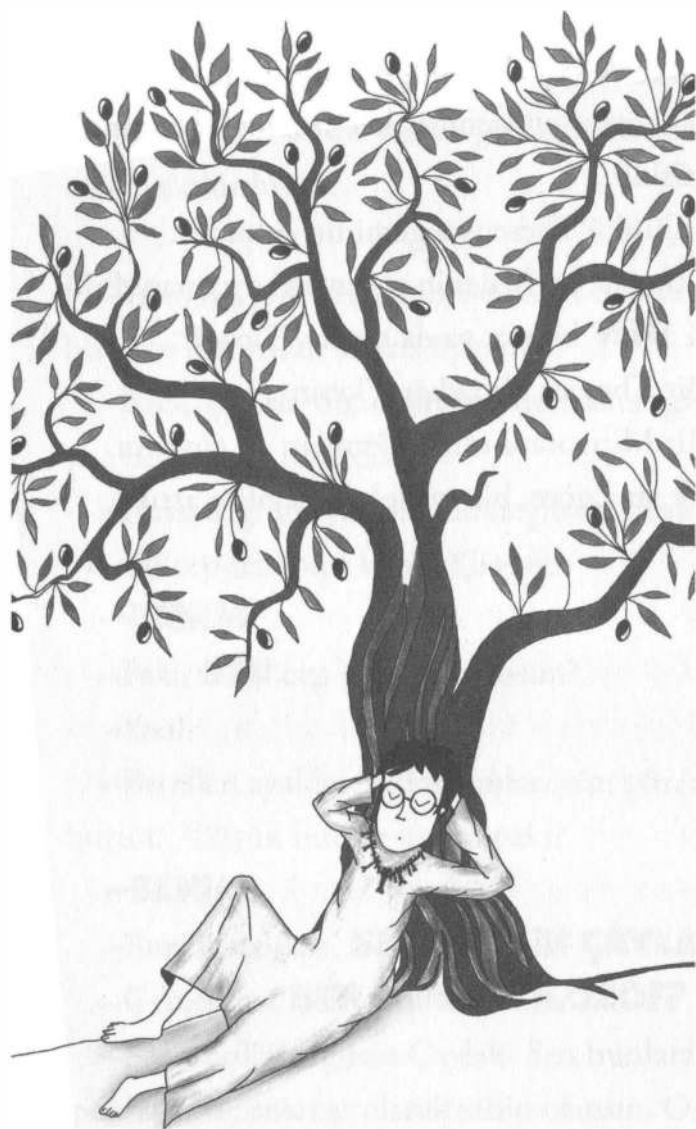
–Çünkü Theseus o geminin ruhudur.

–Ben de bu bedenin ruhuyum o zaman! Peki ama **BEN** kimim ya da neyim Filozof?

Bir Theseus olmadığım kesin...

Bir Minaotaur olmadığımndan da eminim.

Ve sana göre, bir aylak bile değilim artık...

Hebenneka'nın Kolyesi

FILOZOF ile zaman geçirmeye başlamadan önce, yetişkinlerin ağızlarını sadece öğüt vermek için açtıklarını düşünürdüm. Bu yüzden onlarla mecbur kalmadıkca muhatap olmamaya çalışırdım. Çünkü yetişkinler, benim yaşımdaki biri ile sohbet etmezler, sadece nasihat ederlerdi. Bana düşen tek şey de, dinlemek olurdu.

Susmak, dinlemek ve “gık” demeden her şeye, itaat etmek... Bunlar, pek hoşlanabileceğim işler değildi açıkçası...

Ama söz konusu yetişkin Filozof olduğunda, her şey değişiyordu...

Hayatım boyunca hiç kimseden, Filozof'tan işittiğim kadar nasihat işitmedim. Fakat o bir kez olsun, ağzını bana nasihat etmek ya da nutuk atmak için açmadı. O benimle konuştu! Tıpkı iki eski dost gibi benimle sohbet etti. Ben de hiç kimseyi dinlemediğim gibi onu dinledim.

Kendisini bana dinlettirmek konusunda o kadar iyiydi ki, ne zaman parmaklarımın cep telefonuna doğru tırsak bir örümcek gibi usul usul ilerlemeye başladığını görse, sıkıldığımı ve dikkatimin dağıldığını anlar; hemen onu cankulağı ile dinlememi sağlayacak şaşırtıcı şeyler, ismini daha önce hiç duymadığım insanlara dair ilginç ve acayip hikâyeler anlatmaya başlardı.

–Biliyor musun Çaylak, çok uzun yıllar önce **HEBENNEKA** adında bir adam yaşırdı. Öyle ahmaktı ki, ahmaklar bile, “ahmak olduğu için” onu aralarından kovmuşlardı.

–Beni de okulun futbol takımından kovmuşlardı. Ama aynı şey değil tabii.

–Niye kovdular seni futbol takımından?

–Bana “şiddetli geçimsizlik yüzünden” dediler. Hebenneka niye kovulmuş peki?

–Dedim ya, aşırı derecede ahmak olduğu için!

–Ne kadar aşırı?

–Hebenneka’nın boynundan hiç çıkarmadığı bir kolyesi vardı. Kolyeyi boynundan hiç çıkarmıyordu çünkü kendisinin **HEBENNEKA** olduğunu, ancak boynundaki o kolyeden anlayabiliyordu.

–Öteki ahmaklar bunu kovacaklarına kendilerine takım kaptanı yapmalılarmış bence.

–Günlerden bir gün o, ihtiyar bir zeytin ağacının gölgesinde yatmış horul horul uyurken, kardeşi sessizce yanına yaklaştı ve kolyeyi Hebenneka’nın boynundan çıkartıp, kendi boynuna taktı. Hebenneka uyandığında karşısında kardeşini, kardeşinin boynunda da kolyesini gördü. Ve ona şöyle dedi: **“SEN BENSİN! TAMAM AMA O ZAMAN BEN KİMİM?”**

–Kaptan falan değil, bu adam doğrudan kral olmalı! Ahmakların kralı! Yüce ahmak Hebenneka! Bunun filmi bile olur!

–Filmi mi?

–Filmi, evet! Bak şöyle: Adam o kadar ahmak ki, kendisini boynuna astığı bir kolyeden tanıyabiliyor ancak. Kolyesini alıyorlar ve bouum! Artık kim olduğunu bile bilmiyor. “Peki ama ben şimdi kimim? Kimim ben?” diye şaşkın şaşkın dolaşıyor ortalıkta. Bu sırada kamera yakın çekime geçmeli. Çünkü seyirciler mutlaka ahmaklar kralının yüzünün halini görmek isteyecektir.

–Elini cebine attığında orada olması gereken cep telefonunun orada olmadığını hissettiğin andaki yüz ifaden gibidir muhtemelen!

–Hah! İnsan cep telefonunu kaybedince kim olduğu konusunda şüpheye düşmez!

–Ne zaman düşer peki?

–Ne zaman mı? Bilmem, hafızasını yitirdiğinde falan herhâlde. Ha, bir de içkiciler! Sarhoşlar da kim oldukları konusunda sık sık şüpheye düşüyor olmalılar. Geçen gece dışarıda geziyordum ve iki sarhoşun sokak ortasında kavga ettiklerini gördüm.

–Geçen gece sokakta ne işin vardı senin? Ben yatmaya gidiyorum diye üst kata çıkmadın mı sen? Hangi ara tekrar aşağıya indin ve dışarıya çıktın?

–Şey... Bu uzun hikâye, boş ver şimdi. Ama bak, anlatacaklarım çok komik! Sarhoşun biri diğerine, “Sen benim kim olduğumu biliyo musun haaa?” diye bağırdı. Öteki sarhoş, “Sen biliyo musun benim kim olduğumu?” diye cevap verdi. Sonra diğeri, “Bilmiyom ya sen?” dedi. Öteki, “Ben kendimin kim olduğunu bile bilmiyom!” dedi. Diğeri ise ona, “Ben de bilmiyom kendimin kim olduğunu!” diye cevap verdi.

–İşler iyice çığrından çıkmış desene.

–Bu daha bir şey değil. Evlerden birkaçının ışıkları yandı ve balkona pijamalı atletli tombalak bir adam çıktı. Adam, öfke ile, “Yeter be! Polis çağıracam şimdi!” diye bağırdı.

–Polis sözünü duyunca toz olmuşlardır ortaklıktan.

–Yooook, öyle olmadı. İki sarhoş bir an için

sustular. Sonra balkondaki adama dönüp, aynı anda karşılık verdiler: “Sen bizim kim olduğumuzu biliyo musun?”

–Adam ne dedi peki?

–İyice sinirlendi ve “Ya siz benim kim olduğumu biliyor musunuz?” diye cevap verdi.

Filozof, ona anlattığım hikâyeyi büyük bir merakla dinledi. Fakat sanırım anlatırken hikâyeye birkaç küçük detay ilave ettiğimi de anlamıştı.

–Nasıl? Hikâyemi beğendin mi?

–Sen kesinlikle yazar olmalısın.

–Neden?

–Çünkü çok iyi yazıyorsun!

–Ya... Öyle mi? Şey... Çay ister misin?

–Ah! Evet, lütfen. Mutfakta bir kutu kurabiye olacaktı. Onları da getir lütfen.

–Bademli deme sakın?

–Bademli!

–Oley be!

–Bak Çaylak, bir insanın kendisine “Ben kimim?” diye sorması için ne ahmak olması gerekir, ne ayyaş, ne de tepe üstü yere çakılmış ve hafızasını kaybetmiş biri... Farkında olalım ya da olmayalım hayatımız boyunca kim olduğumuza dair türlü cevaplar toplarız. Ama bunların pek çoğu, “Ben kimim?” sorusunun gerçekten cevabı olmaktan çok uzaktır.

–Tıpkı Hebenneka’nın kolyesi gibi mi?

–Evet! Evet! Söylemek istediğim tam da buydu. Hebenneka, cevabını boynunda taşıyordu. Ve sağdan soldan toplayıp ipe dizdiği ölü hayvan kemiklerinden bir kolye, ona cevap olarak yetiyordu.

–Hayat ona güzelmiş be!

–Eğer yaşadığımız hayatın bir anlamı olmasını istiyorsak, **“BEN KİMİM?”** sorusuna verebileceğimiz, gerçekten anlamlı bir cevabımız olmalı.

–Niye ki?

–Bazıları için bu hayatta sahip oldukları ya da sahip olmayı istedikleri şeyler vardır. Sanki

onlar olmasa, hayatlarının ve var olmalarının hiçbir anlamı yokmuş gibi davranırlar. Tıpkı kolyesini kaybeden Hebenneka gibi...

Oysa dünyanın en zengin adamı aynaya bakıp “Ben dünyanın en zengin adamıyım!” diyebilir. Dünyanın en fakir adamı da “Ben dünyanın en fakir adamıyım!” diyebilir. Peki ama bir gün dünyanın en zengin adamı bütün servetini kaybedip dünyanın en fakir adamı olsa, dünyanın en fakir adamı da, dünyanın en zengin adamının kaybettiği serveti bulup dünyanın en zengin adamı olsa ne olurdu?

Sadece dünyanın en zengin adamı ile dünyanın en fakir adamı yer değiştirmiş olurdu. Çünkü Hebenneka’nın kolyesini boynundan çıkardığınızda, o hâlâ daha Hebenneka’dır. Tıpkı Hebenneka’nın kolyesini boynuna asan kardeşinin hâlâ daha Hebenneka’nın kardeşi olduğu gibi!

Sahip olduğumuz şeyler, boynumuza astığımız kolye, duvara astığımız diploma, ne kadar pahalı olursa olsun bindiğimiz otomobil, giydi-

ğimiz en markalı kıyafetler, ister küçük, ahşap, nohut oda bakla sofa bir kulübecik olsun, isterse yüzlerce odası olan bir saray olsun oturduğumuz evler, kredi kartımızın limiti, kartvizitimizde yazan ünvanlar... Hiçbiri **"BEN KİMİM?"** sorusunun aklımızda ve kalbimizde cevap bekleyen yerini doldurabilecek kadar büyük değildir...

Çünkü bizi birer **BEN** yapan onlar değildir.

Biz birer ben olarak bu dünyaya onlarla birlikte gelmediğimiz gibi, onlarla birlikte gidecek, yahut giderken onları da yanımızda götürecek değiliz...

Sen hiç mumya gördün mü?

–Yo, hayır... Hayır, görmedim.

–Ben gördüm. Hem de Kahire Müzesi'ndeki firavun mumyalarını gördüm.

–Filmlerdeki kadar korkunç muydular?

–Onlar yaşarken **"BEN KİMİM?"** sorusunun cevabını, hem kendilerine hem de başkalarına, **"BEN FİRAVUNUM! BEN BURALARIN SAHİBİYİM! BEN TANRIYIM!"** diye veriyorlardı.

Eğer beni duyabileceklerini bilseydim içlerinden birinin kulağına şunları söylemek isterdim:

“Sen artık bir firavun değilsin! Sen artık buraların sahibi de değilsin! Hiçbir zaman gerçek sahibi olmadın. Eğer gerçekten buraların sahibi sen olsaydın, buralar hâlâ senin olurdu. Sen de hâlâ buralarda olurdun...

Ve sen bir tanrı da değilsin!

Hiçbir zaman da olmadın!

Sen aslında bunların hiçbiri değildin. Ama şimdi beyni eritilerek burnundan sümük gibi akıtılmış ve iç organları çıkarılıp yerine keten bezi doldurulmuş çirkin bir mumyasın!

Sen yaşarken de çirkin bir mumyaydın aslında. Sadece keten bezi yerine pahalı kumaşlardan elbiselere sarardın kendini.

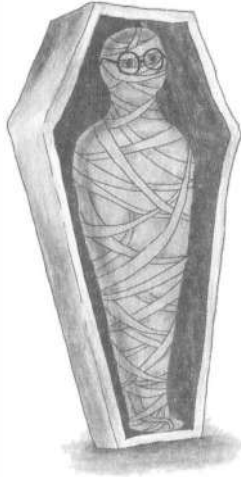
Ve yüzünü başka bir yüze dönüştürmek için kullandığın makyaj malzemelerin, altın maskaların vardı. Beynin henüz kafanın içinde duruyor olsa da, onu kullandığın pek söylenemezdi...”

–Aslında bütün bunları firavunlar hayattayken söylemek vardı ya, neyse...

–Bütün bunları firavunların yüzlerine karşı sadece peygamberler ve peygamberlerin ayak izlerini takip edenler söyleyebilirdi...

–Peygamberler mi?

–Evet, peygamberler. Yoktan ve hiçten var ettiği insanlara, yoktan ve hiçten yarattığı bütün o öteki şeylerden farklı olarak, **"BEN"** diyebilme özelliği veren Yaratıcı'nın aramızdan seçtiği elçiler...

Bu Benlik Tam Benlik!

PARÇALARA AYIRMAK pek çok sorunu çözmede işe yarar. Mesela bir tavuğu yemeye kalktıysanız, onu mutlaka küçük parçalara ayırmalısınız. Tabii, bir timsahinki kadar güçlü çeneleriniz ve kocaman bir ağzınız varsa o zaman tavuk dediğiniz nedir ki? “Böl, parçala ve yut” taktiği için gerekli zaman ve enerjiyi, ancak bir antilop ziyafeti için harcama gereği duyarsınız doğal olarak...

Bazen iri kıyım bir soruyu bölmek de aradığınız cevaba ulaşmak için faydalı olabilir.

Filozof bana, hayat yollarında ilerlerken, büyük bir soru ile ya da büyük bir sorun ile karşılaştığımda, sorumun cevabına ya da sorunun çözümüne, eğer mümkünse onu parçalara ayırmakla başlamamı tavsiye ederdi.

–**"BEN KİMİM?"** gibi bir soruyu kaçça bölceğini düşünüyorsun?

–İkiye.

–Zaten iki kelimelik bir soruyu bölmek bize nasıl bir kolaylık sağlayacak anlamıyorum.

–**"BEN KİMİM?"** sorusunun cevabına giden yolda, **"BEN NEDİR?"**in cevabını öğrenmek gibi bir kolaylık.

–Ben nedir mi?

–Evet **BEN**, ya da **EGO**, ya da **ENE**, artık hangisini tercih edersen...

–Tabii ki **BENi** tercih ediyorum.

–Niye **BENi** tercih ettiğini sorabilir miyim?

–Ben dururken niye başkasını tercih edeyim?

–Haaa! Niye daha karmaşık bir sebebin olduğunu düşündüm ki sanki?

–Aslında bir tek onun anlamını biliyorum.

–Öyle mi? Harika, o zaman anlat ve ihtiyar bir kadının zaten sayılabilecek kadar azalmış nefeslerini boşuna tüketmesine engel ol!

–Bir dakika, hemen...

–O telefonu elinden bırakır mısın lütfen!

–Google’den bakacaktım!

–Google’den mı? İyi, hadi bak bakalım.

–**“BEN NEDİR?”** diye arıyorum. Eğer eve Wi-Fi bağlatmış olsaydın, şimdi internet kota-mı tüketiyor olmayacaktım.

–Ah, çok özür dilerim ama havanı alırsın.

–Birkaç farklı sonuç çıktı.

–Öyle mi, sadece birkaç tane mi? Ben bu yaşa kadar yüzlercesi ile karşılaştım!

–“Cildin üst tabakasında çıkan koyu renkl...”
Eee... Şey, sanırım aradığımız bu değil...

–Gidip kendime bir çay dolduracağım...

–Dur, dur! Bak işte bu: “Birinci tekil şahıs!”

–Bravo!

–Bildim mi?

–Türkçe dersinde olsaydık, evet!

–Bilemedim yani?

–Önemli olan katılmaktı. Çay ister misin?

–Eğer şekersiz içmemde ısrar etmeyeceksen!

–Teklif var, ısrar yok!

İşte Filozof'un bu huyunu çok seviyordum. Bana, düşüncelerime ve tercihlerime saygı duyardı.

Aslında asıl saygı duyduğu düşüncelerimin ve tercihlerimin bizzat kendileri değildi. Çünkü bazen saçma sapan şeyler düşündüğüm ve saçma sapan tercihlerde bulunduğum oluyordu. O benim düşünme özgürlüğüme ve özgür irademle tercih etme hakkıma saygı gösterirdi. Ama fikrini söylemekten de asla geri durmazdı. Hatta bunu, beni yanlış düşündüğümü düşündüğü konularda ikna edene kadar, ısrarla ve bıkmıyarak tekrarlardı.

Mesela, o küçücük çay bardağına dört tane kesme şeker attığımda, hayretten araba tekeri kadar açılmış gözlerle bana bakar ve lafını hiç esirgemezdi.

–Sanırım öğleden sonra yarışa katılacaksın?

–Yarış mı? Ne yarışı?

–At yarışı!

–Ben çayı böyle seviyorum!

–Peki, peki. Bu beni ilgilendirmez. Ama şundan emin ol, böyle yaptığın sürece, o çayın gerçek tadını ve aromasını asla alamazsın.

–Sırf merak ettiğim için, bir gün çayı şekersiz içmeyi deneyeceğim...

–Ve o gün, şekerli çay içtiğin son gün olacak!

–Her neyse, konumuza geri dönecek olursak... Şu kalemi uzatır mısın lütfen!

Filozof, masanın üzerindeki kâğıtlardan birinin tam ortasına, **KÜÇÜCÜK BİR NOKTA** koydu. Sonra gözlüklerini düzelterip kâğıda iyice yaklaştı. Benden de yaklaşıp, o küçücük noktaya bakmamı istedi.

–Bunu görüyor musun?

–Elbette!

–Bu nedir Çaylak?

–Bir nokta!

–Peki, **NOKTA** bir nedir?

–Noktaaa... Nokta işte! Her şeyin bir son noktası vardır.

–Nokta bir son mudur Çaylak?

–Evet, nokta bir sondur!

–Ama aynı zamanda nokta bir başlangıçtır.

–Nokta bir sondur!

–Her şeyin bir başlangıç noktası vardır.

–Haaa... O bakımdan...

–Bütün yolculukların, bütün hikâyelerin ve bütün maceraların bir başlangıç noktası vardır.

Yıllar önce annenin karnında, karanlık ama emin bir yerde, miniminnacık, toplu iğnenin toplu değil sivri ucuna koyuversen orada bile düşmeden durabilecek kadar küçücük bir noktaydın...

–Ben mi?

–**BEN, SEN** ya da **O**... farketmez. İnsanların **BEN** derken kastettiği şeyden bahsediyorum.

–Haa tamam! **BEN** ya da **EGO** ya da **ENE** dediğimiz şey yani...

–Evet... Ama tabii kendisinden **BEN** diye bahsetsem de, aslında henüz, bir **BEN** değildi. Başlangıçta sadece tek bir hücreydi. Sonra bölündü.

–Neden güldün şimdi sen?

–Bölünmeye başladığına göre bu hücre, çoktan döllenmiş bir hücre, yani bir **ZİGOT** olmalı!

–Bu konudaki bilgi seviyene hayran olmak elde değil!

–Oooo... Daha neler biliyorum ben.

–Bundan hiç şüphem yok. Yine o *Google* değil mi?

–Aslında başka bilgi kaynaklarım da var ama bu konuyu seninle konuşacak değilim.

–Hımm... Benim de çok meraklı olduğum söylenemez.

–Sonra?

–Hücrenin bölünmesi, bir elmanın ikiye bölünmesi gibi olmadı.

–Nasıl bölünüyor hücreler ben biliyorum ama sen yine de anlat.

Filozof'un acayip örnekleri, bana bildiğim ya da her zaman gözümün önünde olan şeyleri, bambaşka bir bakış açısı ile yeniden, sanki daha önce hiç böyle bir şey duymamışım, veyahut görmemişim gibi bakmamı sağlıyordu. Zaten onun amacı da buydu... Alışkanlığın kat kat tül perdelerini gözlerimin önünden sıyrıp açmak! Ve bana yepyeni, taptaze bir bakış kazandırmak.

–Bir elma ikiye bölünürse iki yarım elma olurdu. Oysa hücre bölündüğünde, iki hücre oldu. Sonra o iki hücre de bölündü. Sonra bir diğerleri ve diğerleri...

Hücreler bölündükçe sayıları katlana katlana artı. Sekiz, on altı, otuz iki, altmış dört...

–Yüz yirmi sekiz, iki yüz elli altı... Eeeee... Dört yüüüüz... Yok, yok! Beş yüüüüz...

–Sayıları artıkça noktacık da büyüdü. Önce-leri hepsi birbirinin aynı olan hücrelerin bazıları, bambaşka hücrelere dönüşmeye başladı.

Bazılarından görececek gözler yaratıldı, bazıları işitecek kulaklara çevrildi...

Koklayacak bir burun ve binlerce farklı tadı birbirinden ayırt edebilecek bir dil oldu bazıları...

Bazıları mide, bazıları böbrek, akciğer, bazıları ise beyin... Bazıları da, daha şimdiden pıtır pıtır atan minicik bir kalp...

—Yani ilk başta elmalar bölünüyor ama yarım elma olmuyor, iki tam elma oluyordu. Şimdi ise yine elmalar bölünüyor ama bazı parçalar tam bir elma değil, daha acayip bir şey oluyor! Ayva oluyor, erik oluyor, muz oluyor, şeftali oluyor falan...

—Harika! Gerçekten de anne karındaki embriyolojik gelişmenin nasıl bir yaratılış mucizesi olduğunu özetleyen çok sağlam bir örnek verdin Çaylak!

—Teşekkür ederim, Filozof! Ya sonra?

—Sonra... Sonrasını da biliyorsun aslında...

—En bildiğim şeyleri bile senden dinlemenin tadı başka oluyor.

—Sonra toplu iğnenin toplu ucu değil, sivri ucu kadar minicik noktacık—tabii artık ne

o kadar minicik, ne de “adı anılmaya değmeyecek” bir şey—dokuz ay kadar bir sürenin ardından, ortalığı ayağa kaldıran viyaklamalarla, dünyaya **“MERHABA!”** dedi.

–Kim? **BEN** mi?

–**BEN**, evet!

–**BEN** mi, **SEN** mi?

–**BEN, SEN, O...** fark etmez. Bu hepimizin hikâyesi.

–Ve koyunların da!

–Efendim?

–Bütün bu anlatıkların koyunlar için de geçerli değil mi?

–Evet ama koyunlar dünyaya bir **BEN** olarak gelmiyorlar!

–Nasıl geliyorlar?

–Bir koyun olarak! Sadece bir koyun olarak. Bir **BEN** olarak değil!

–Bir insan da dünyaya bir insan olarak gelir.

–Evet ama kendine ait bir benliği olan bir insan olarak. **BENLİK!** Yani ben diyebilme özelliği...

–Bu bizi çok mu özel yapıyor?

–Her şeyden özel yapıyor! İnsanların dışındaki canlılar ister koyunlar gibi annelerinden doğsunlar, ister kuşlar gibi yumurtadan çıksınlar, ister çiçekler ve ağaçlar gibi tohumlardan filizlenerek büyüsünler, dünyaya **BİR BEN** olarak, yani **BİR BENLİK** sahibi olarak, gelmezler. Bu sadece insanlara tanınmış olağanüstü bir ayrıcalık, daha doğrusu bir imtiyazdır.

–İmtiyaz zaten ayrıcalık demektir.

–Sen öyle san.

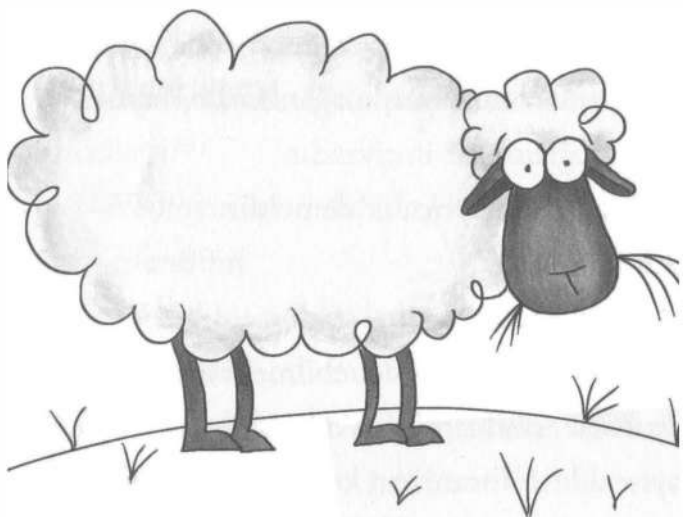
–Ne fark varmış peki?

–Koyunların otla beslenebilmelerine imkân sağlayan bir sindirim sistemleri olması onlar için ayrıcalıktır. İnsanların koyunları yiyebilme-leri ise insanlar için bir **İMTİYAZ!**

–Ha!?

–İmtiyaz, birine ya da birilerine ötekilerden daha fazla tanınan ve onları diğerlerinden üstün kılacak bir haktır. İmtiyaz bir istisnadır, herkese tanınmaz.

–Bak bu iyiymiş işte!

–Ama imtiyaz sahibi olmanın bazı mesuliyetleri vardır.

–Mesela?

–Mesela, bu imtiyazı hak etmeye ve ona layık olmaya çalışmak gibi...

–Eğer çok zorsa koyun yemesem de olur!

–Konu sadece koyunları kesip yemek, ineklerin sütünü sağıp içmek, tavukların yumurtalarından omlet yapmak değil. Gerçi bu kadarı bile büyük bir imtiyaz ama asıl önemli olan yıldızların bile sahip olamadıkları bir özelliğe bir benliğe sahip olmak!

KENDİNE "BEN" DİYEBİLMEK, yani bir benlik sahibi olmak, bu hayatta elde edebileceğin her şeyden daha kıymetli ve şu yıldızların altında sahip olunabilecek en önemli imtiyazdır...

Abarttığımı düşünüyorsan Güneş'e sorup öğrenebilirsiniz bunu.

–Güneş'e mi, yok daha neler?

–Neden şaşırdın ki? Milyarlarca sene kadar önce bu dünya, içindeki her şey ile beraber—buna sen, ben ve sokağın karşısındaki

oyun parkında neredeyse bir saattir sallandığı salıncaktan inmemek, salıncağı sırada bekleyen öteki çocuklara kaptırmamak için, **"BENİİİİİİM!"** diye avazı çıktığı kadar bağırarak, taş çatlasın iki buçuk yaşındaki şu arsız oğlan da dahil hepimiz,—o Güneş'in bir parçasıydık...

—Filozof valla çok farklı bir bakış açın var!

—Şimdi hayalen sor ona! Her sabah pembe erguvan renkli ışıkları ile uzak tepelerin ardından, en soğuk günlerde bile sıcacık doğan o kocaman yıldız, başımızın üzerindeki o devasa ateşten top, "Bütün bunlar **BENİM** ışıklarım!" diyebiliyor mu acaba? Ya da şu etrafında cazibesine kapılmış dönüp duran gezegenler için, **"BANA AİT!"** diye bir iddiada bulunabiliyor mu? Hayır! Hayır! Güneş **"BENİM!"** diyemiyor, **"BANA AİT!"** de diyemiyor...

Tıpkı öteki yıldızlar gibi onun da bir benliği yok çünkü. O, böyle bir özelliğe sahip değil. Yaratıldığı günden beri de hiç olmadı. Güneş'e, Ay'a, yıldızlara, galaksilere tanınmayan **"BEN!"** diyebilme imtiyazı sadece bize tanındı.

-BEN!

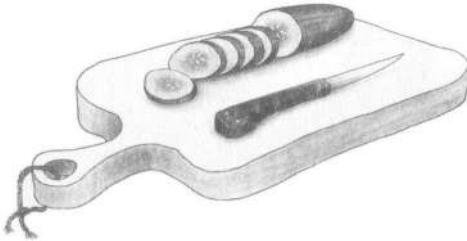
-Efendim?

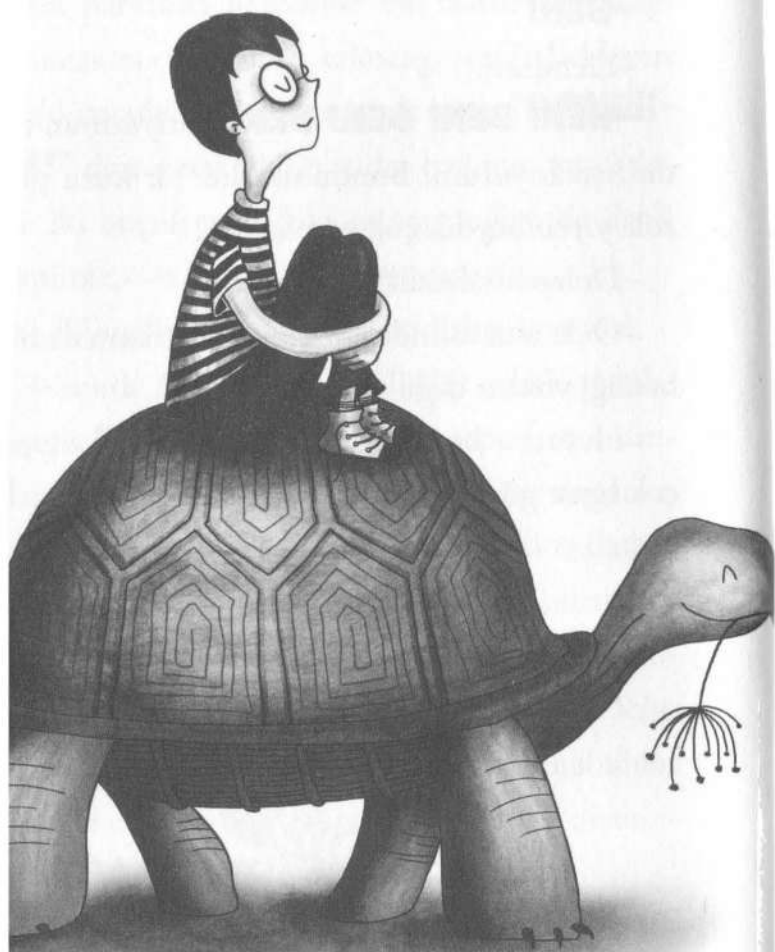
-BEN! BEN! BEN! BEN! İmtiyazımın tadını çıkarıyorum! Bunun üzerine bir kuzu pırzola yiyebilseydik çok iyi olacaktı!

-Dolapta salatalık var istersen!

-O da olur aslında! Neticede hıyarların da bir benliği yoktur değil mi?

-Hayatım boyunca kendine **"BEN!"** diyen çok hıyar gördüysem de, evet yoktur!

IX.
Ben, Bir İnsandır!

“Biz Dünya semâsını yıldızlardan süslerle donattık.”

—Sâffât Sûresi, 6. âyet

FILOZOF'A, “İnsan olarak yaratılmasaydın, ne olarak yaratılmak isterdin?” diye sordum. “Sana insan olmanın ne demek olduğunu bilen biri olarak cevap vereyim,” dedi. “Yaratılmak istemezdim!”

—Gerçekten mi?

—Gerçekten...

—İnsan olmak senin için bu kadar önemli ha?

—İnsan olmak önemli... Herkes için...

—Ben insan olmasaydım kaplumbağa olmayı tercih ederdim. Mümkünse **GALAPAGOS KAPLUMBAĞASI!**

–Kaplumbağa demek? Hem de Galapagos? Sebebini sorabilir miyim?

–Hiçbir şey için acele etmeleri, oradan oraya koşuşturup, sabahtan akşama kadar çalışmaları gerekmiyor. Bu belki çok uzun yaşadıkları içindir ha? Ne dersin? Zamanları çok ne de olsa!

–Belki de biraz tembel oldukları içindir ha? Sen buna ne dersin?

–Haksız mıyım ben şimdi?

–Ben illa bir hayvan olacaksam, şu ömrü bir gün olduğu söylenen kelebeklerden olmayı tercih ederdim.

–Ama neden?

–Daha kısa süre **HAYVAN** olmak için!

–Hayvan olmak, kötü bir şey mi yani?

–Bir insanın hayvan olması kötü bir şey!

–Bazen bulmaca gibi konuşuyorsun Filozof...

Bazen mi, dedim? Filozof çoğu zaman bulmaca gibi konuşuyordu. Ama bunu kafamı karıştırmak ya da beni köşeye sıkıştırmak için değil, tembel zihnimi bir konu üzerinde toplat-

mamı sağlamak için yapıyordu. Becerebiliyor muydu peki? Şöyle söyleyeyim siz karar verin: Onunla birlikteyken, neredeyse iki saat boyunca telefonuma elimi sürmediğim oluyordu. Benim yaşımdakilerin sürekli cep telefonları ile falan uğraşıyor olmalarından şikayet edenler, o beylik lafları, o bayat nasihatları, o hedef gözetmeksizin salladıkları nutukları, asıp kesmeleri bir kenara bırakıp, “Gel şu muhabbet geyiğinin boynuzlarını beraber cilalayım. Biraz sohbet edelim,” deseler, belki de sorun çözülecekti...

—Akılsız bir kaplumbağa olarak yüz elli yıl yaşayacağıma, akli başında bir insan olarak, tek bir gün yaşamayı tercih ederim Çaylak. Tek bir gün, iki şafak arası kadar bir süre... Güneş'in doğuşunu ve batışını ve yeniden bir kez daha ilk günkü gibi doğuşunu seyredebilecek kadar bir ömür... İsterse sadece çiçekleri ve bir tek yıldızları görebilecek kadar olsun. Yeter ki onlara bir kaplumbağanın değil, bir insanın gözü ile bakabileyim...

–Ama neden?

–Çünkü bütün bu süre içinde, bir kaplumbağanın asla göremeyeceği, görse de bir anlam veremeyeceği kadar şey görebilirim.

–Mesela?

–Mesela, çiçekleri!

–Hah! Kaplumbağalar da pekâlâ çiçekleri görebilir!

–Evet ama onların gördüğü renkli bir ottan ibarettir Çaylak. Oysa ben çuha çiçeklerini, altın kalpli papatyaları, kır lalelerini, yeşillikler ve sarı buğday başakları arasında kırmızı kırmızı gülümseyen gelincikleri, dikenli çalıların üzerine kondurulmuş kadife tenli gülleri, hercai menekşeleri, patikalar boyunca göğermiş *hodayinabit* aslanağazlarını, ballıbabaları gördüğümde tek bir nakış içinde binlerce farklı nakışın işlendiği muhteşem bir sanat eseri görürüm.

BENİM GÖZÜMDE o çiçeklerin her biri, Yaratıcı'dan gelen bir mektup gibidir. Yahut bağlar, bahçeler, uzun ve geniş ovalar, etekleri kekik kokan rüzgârlarla havalanan tepeler, gö-

zümde birer mektup olur ve gözümün gördüğü bütün çiçekler ise, **BANA ÖZEL** o mektubun taklit edilemez, eşsiz ve benzersiz mührü...

Bir kaplumbağanın yüz elli yıl değil, yüz elli milyon yıl da yaşasa, asla okuyamayacağı bir mektuptur bu... Onu sadece **BİR BEN** okuyabilirim Çaylak! Bir ben. Yani, **BİR İNSAN.**

–Kaplumbağa dediğin zırcahil bi şey yani?

–Hayır, kaplumbağa dediğim sadece bir kaplumbağa... Yer içer, gününü gün eder, belki ağır aksak ama gönlünce gezer tozar, insanlarla kıyaslandığında oldukça uzun bir ömür sürer. Ve bir kaplumbağanın bilmesi gereken her şeyi bilir. Ama ne eksik ama ne de fazla...

–İyiymiş işte kaplumbağa olmak.

–Evet, iyidir. Bir kaplumbağa için kaplumbağa olmak iyidir. Bir kaplumbağa için, bir kaplumbağa hayatı yaşamak iyidir.

–Tamam tamam! Vazgeçtim kaplumbağa olmaktan. Peki başka? Başka ne yapardın o bir günlük hayatında? Nasıl geçirirdin günlerini? Şey... Daha doğrusu saatlerini?

–Gece olduğunda, kısacık ömrümün bu ilk ve tek gecesinde, göklerin yıldızlarla yaldızlanmış güzel yüzünü de doya doya seyrederdim.

–Eminim, başını kabuğundan çıkarıp yukarılara bakan uykusu kaçmış her kaplumbağa da o yıldızları doya doya seyreliyordur...

–Belki... Ama bir kaplumbağanın yıldızlarla bezeli bir gökyüzü altında yaşamanın ne kadar harika bir şey olduğunu anlayabileceğini sanmıyorum. Yıldızlarla bezeli bir gökyüzü Çaylak! Bunun ne demek olduğunu hiç düşündün mü?

–Elbette...

–Gerçekten mi?

–Elbette hayır, aklıma bile gelmedi.

–Bir an için ben de şey zannetmiştim...

–Yıldızlı bir gökyüzü altında yaşamanın ne kadar harika bir şey olduğunu düşündüğümü sanmıştın değil mi?

–Evet...

–Seni hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm.

–Bunun farkında olman da yeter. Şimdilik...

–Peki ama sence bütün o yıldızlar, Ay’lar gezegenler falan... Biz başımızı kaldırıp seyredelim diye mi yaratılmış yani?

–Belki tek sebebi bu değil ama neden bir sebebi de bu olmasın? Gökleri bu kadar yıldızla bezenip süslenmiş bir dünyada, başını kaldırıp yıldızları seyredebilecek birilerinin olması gerekmez mi? Kaplumbağaların asla bakamayacağı bir gözle yıldızlara bakabilen, yıldızlar ve çiçekler arasındaki bağı kurabilen birileri...

–Yıldızlar ve çiçekler arasındaki bağ mı? Ben bir bağ göremiyorum. Hem nasıl bir bağ olabilir ki? Sen Dünya’ya en yakın yıldızın ne kadar uzakta olduğunu biliyor musun?

–Biliyorum.

–Ne kadar?

–Yüz kırk dokuz milyon altı yüz bin kilometre! Eğer ışık hızı ile gidebilirsen, sekiz dakikada varabilirsin!

–Sen hangi yıldızdan bahsediyorsun ya?

–Güneş’ten tabii ki!

–Haaa! Güneş evet, o da bir yıldızdı değil mi?

–Güneş ortaya çıktığına göre artık görebilirsin sanırım...

–Vay, ince espri! Neyi görebilirim?

–Çiçeklerle yıldızlar arasındaki bağı..

–Yoo! Hâlâ göremiyorum.

Filozof sabırlıydı. Bana bir şey anlatmanın bazen deveye hendek atlatmak kadar zor olduğu zamanlarda bile sakinliğini korur ve yüzüne boş boş baktığımda yahut bana anlatmak için çabaladığı konu ile tamamen alâkasız şeyler söylediğimde bile bu sakinliğini hiç bozmadan anlatmaya devam ederdi. Kafamın karışık olduğunu, kafamı karıştıran şeylerin onun için hiçbir önemi olmasa bile, benim için şimdilik çok önemli olduğu gerçeğini asla ıskalamazdı.

–Yeryüzünde bir çiçek yaratmak için, gökyüzünde bir yıldız yaratmak gerek Çaylak! İşte yıldızlar ve çiçekler arasında görmemiz gereken bağ bu! **ÇİÇEKLERİ KİM YARATIYORSA, YILDIZLARI DA O YARATIYOR!** Çünkü

bir çiçek yaratabilmek için, bir yıldız yaratabilecek kudrete sahip olmak gerekir. Ve çiçekler için kime şükran duymamız gerekiyorsa, geceleri üzerimiz katran karası bir örtü ile değil de, inci taneleri gibi yıldızlarla işlenmiş, koyu siyah kadifeden bir battaniye ile sessizce örtüldüğü için de, yine **O'NA, SADECE O'NA** şükran duymalıyız...

İşte ben bu yüzden yer kabuğu üzerinde, yüzlerce hatta milyonlarca yıl bir kaplumbağa olarak yaşamaktansa, tek bir gün ama bir insan olarak yaşamayı tercih ederim...

Belki o sıralarda pek bir anlam verememiştim ama Filozof'un çiçeklerden ve yıldızlardan bahsederken hiç olmadığı kadar heyecanlanması ve şairler gibi konuşmaya başlaması, sevdiğim bir şarkıyı dinlemek kadar hoşuma gitmişti...

–Gündüzleri çiçekleri, sadece çiçekleri; geceleri de yıldızları, bir tek yıldızları görebilecek kadar bir hayat bile yeter bana... Çünkü

bu kadarcık süre içinde, sahip olduğum **AKIL** ile yıldızlardan çiçeklere, çiçeklerden yıldızlara uzanabilirim.

Bizi çiçeklerden yıldızlara kadar yükselten ve yer kabuğunu paylaştığımız, aynı atmosferi soluduğumuz bütün o öteki canlılardan—buna Galapagos’un tosbağaları da dahil—farklı kılan da budur Çaylak!

—Bu bizi neden bu kadar farklı yapsın ki, tavukların bile bir aklı var!

—Tavuklar kabaca bir hesap ile iki yüz elli milyon yıldır bu dünyada yaşıyorlar. İnsanlardan daha eskiler yani. Fakat Dünya ve kuşlar yaratılalı beri hiçbir tavuk, başını didiklediği solucan deliğinden kaldırıp, “Minnacık serçeler uçuyor. Ak güvercinler, mülayim kumrular, yırtıcı şahinler, kapıp götürücü kartallar, çekip koparıcı akbabalar, göçücü leylekler ve kargalar uçuyor! Ama ben uçamıyorum!” diyemedi.

—Nerden biliyorsun diyemediklerini?

—Eğer tavuklar bunu diyebilselerdi Çaylak, uçmanın bir yolunu insanlardan önce onlar bu-

lurdu! Çünkü bizim sahip olmadığımız bir şeye sahipler.

–Neye?

–Kanatlara! Ama bizim sahip olduğumuz bir şeye sahip değiller!

–Benlik değil mi o?

–Benlikle beraber bize verilen bir imtiyaz. Benliğimizin en önemli özelliği de diyebiliriz. O kadar önemli ki eğer olmasaydı, bir benlik sahibi olmamızın da hiçbir anlamı kalmazdı.

–Neymiş çok merak ettim?

–Akıl elbette!

–Haaa... Evet!

–**ABBAS İBN FIRNAS** ismini hiç duydun mu sen?

–Yooo!

–Tahmin etmiştim.

Abbas İbn Farnas, Kurtubalı büyük âlimdir. Ne zaman gökyüzünde süzüle süzüle uçan bir kerkenez yahut kanatlarını aç kapata neşe içinde geçip giden bir kuşcağız görse, yüreğinin bütün odacıklarına kadar titrer ve insanoğluna

uçmak kabiliyeti verilmediği halde içindeki bu uçmak arzusunu anlamaya çalışırdı.

Uçmak onun için öyle bir sevdandı ki, kalbindeki bu uçma sevdası ile gece gündüz düşünür de düşünürdü. “Susadığımda su içiyorum. Çünkü su diye bir şey var. Acıktığımda yemek yiyorum. Çünkü yeryüzünde birbirinden lezzetli yiyecekler var. Fakat uçmak istediğimde uçamıyorum! Eğer şu kanatsız insanlar için uçmanın bir yolu olmasaydı, Allah benim aklıma bu sevdalı fikri koymazdı! Demek ki uçmanın bir yolu var...” diyordu.

–Peki sonra ne oldu?

–852 yılında, tahta çıtalarla gerdirilmiş kocaman bir pelerini sırtına takıp, Kurtuba’daki Ulu Cami’nin minaresinden atladı.

–Uçabildi mi peki?

–Evet ama küçük bir ayrıntıyı gözden kaçırdığı için yere konması biraz sıkıntılı oldu.

–Yere mi çakıldı? Öldü mü?

–Omurgasını incitti, az daha felç oluyordu.

–Kesin tövbe etmiştir bu işlere!

–Hayır Çaylak, ortada tövbe edilecek bir şey yoktu. İyileşir iyileşmez nerede hata yaptığını, daha doğrusu hangi ayrıntıyı atladığını düşündü ve ikinci denemesinde uçmayı başardı. Elbette bu, uçmak için yaratılmış kuşların uçuşu gibi bir uçuş değildi ama Abbas İbn Firnas'ı tarihe ilk uçan insan olarak geçirmeye yetti.

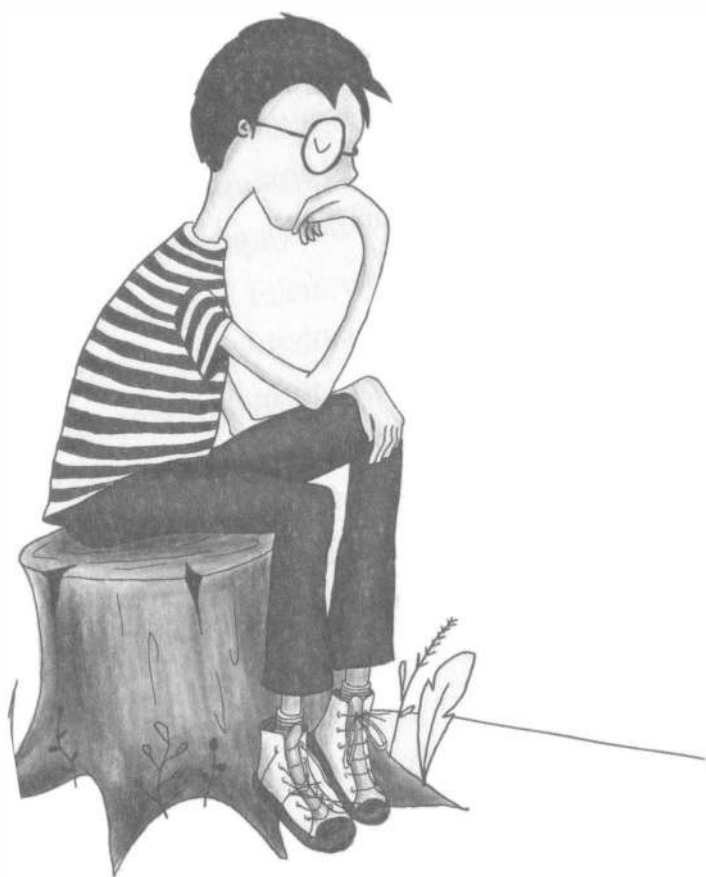
–Vay be!

–Eğer insanlarla hayvanlar arasındaki en büyük farklardan birini görmek istiyorsan tavuklara bakmalısın Çaylak! Milyonlarca yıldır dünyada yaşıyorlar ve kanatları bile olduğu halde uçmanı bir yolunu bulamadılar. Ama kanatları bile olmayan insanoğlu, kendini uçurmanın onlarca yolunu buldu!

Bizi uçuran şey tahta çıtalarla gerilmiş kocaman pelerinler, çelik kanatlar, hızla dönen pervaneler, jet motorları değil Çaylak! Bizi uçuran şey akıl!

–Şey... Bir şey sorabilir miyim? Neydi Abbas'ın ilk denemesinde atladığı o ayrıntı?

–Konmak için bir kuyruk!

X.

Ben ve O

“Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.”

—İsrâ Sûresi, 70. âyet

—EĞER BEN BİR BEN OLMASAYDIM,

sen bir sen olsan bile, ben bir ben olmadığım için senin bir sen olduğundan haberdar olamayacaktım. Kendime **BEN** diyemediğim için, sana da **SEN** diyemeyecektim. Ayrıca ben bir ben olmadığım için, O’nun varlığından da haberdar olamayacaktım. O’na, **O** diyemeyecektim. O bana herhangi bir isimle seslense bile, cevap veremeyecektim.

Senin sen olduğunu bilemediğim gibi, O’nun O olduğunu da hiç bilemeyecektim çünkü...

İşte **BEN** olmanın en ama en güzel tarafı da bu Çaylak! **SENİN** ve **O'NUN** varlığından haberdar olmak...

–Kâğıt mendilin var mı?

–Nezle mi oldun yine?

–Yok ama beynim her an burnumdan sümük gibi akabilir!

–Ouv! Özür dilerim. Sanırım konuya biraz hızlı bir giriş yaptım değil mi?

–Hızlı mı? Az daha balataları sıyrıyordum!

–O da ne demek?

–Hiç. Arabalarla ilgili bir şey.

Filozof en zor konuları, benim gibi üç saniye aynı konu üzerinde düşünmeyi beceremeyen birinin bile dikkatini çekecek şekilde anlatırdı. Ama onun asıl hayran kaldığım yanı, anlamadığımı anladığı anda, daha önce hiç anlatmamış gibi söze en baştan başlayabilmesi ve her ne anlatıyorsa, onu bir kez daha anlatabilmesiydi...

Bir kez daha... Bir kez daha...

Ve eğer gerekiyorsa bir kez daha...

Çünkü o asla, “Anladın mı?” diye bir soru sormazdı. “Anlatabildim mi?” diye sorardı. Anlamadıysam, problemi kendinde görür ve anlamadığını düşünürdü...

–Bak Çaylak, benim sana “**SEN**” diyebilmem için kendime “**BEN**” demem gerekiyor. Çünkü kendi benliğimden, haberdar olmasaydım, senden de haberdar olamazdım. Senin varlığının ne demek olduğunu asla anlayamazdım. Seninle muhatap olamazdım... Sen de benimle muhatap olamazdın zaten.

–Ben ben olmasaydım seninle muhatap olamazdım tamam da, sen niye ben bir ben olmasaydım benimle muhatap olamazdın ki?

–Sen bir sen olmasaydın ben kiminle muhatap olacaktım peki? Aslında buna olamazdım da diyebiliriz.

–Bravo çözüldü problem!

–Çaylak şu ocağın üzerindeki çaydanlık seninle muhatap olabilir mi?

–Hayır tabii ki!

–Neden? Çünkü onun bir benliği yok. Peki, sen onunla muhatap olabilir misin?

–Elbette. Onunla çay yapabilirim!

–Muhatab, hitab edilen yani kendisine söz söylenen ve sözü anlayarak gereğini yerine getiren ve karşılık veren demektir. Sen benim muhatabımsın mesela... Ben de senin muhatabını...

–Bana çaydanlıkla konuşup konuşmayacağı mı mı soruyorsun yani? Asla! Muhatab bile olmam!

–Anladın mı şimdi?

–Anladım, çayları tazelememi istiyorsun.

–Zekân gözlerimi yaşartıyor Çaylak. Gelirken o bisküvi kutusunu da getir buraya!

Benimle konuşmak Filozof'u acıktırıyor muydu bilemiyordum ama onu dinlemenin beni kurt gibi acıktırdığından emindim...

–Biliyor musun Çaylak, biz insanlara, yıldızlar çiçekler ve ikisi arasında yaratılmış bütün o öteki mahlûklara verilmeyen bir benlik verilme-

sinin, yani kendimizi bir ben olarak bilmemizin en büyük sebebi, bize bu benliği vereni bilebilmemiz içindir.

–Nasıl yani?

–Eğer kendimize **"BEN"** diyemeseydik, **"O"** da diyemeyecektik. **"BENİM"** diyemeseydik; **"BENİM RABB'İM"** de diyemeyecektik. O'na muhatab olamayacaktık yani...

–Muhatab olmak mı?

–Evet.

–Allah'tan bahsediyorsun burada!

–Evet ve O'nun, böyle bir benlik vererek, dağları, taşları, ağaçları, çiçekleri, yıldızları, mavi balinaları, kutup ayılarını değil, bizi muhatab aldığını söylüyorum. Bu senin neden tuhafına gitti.

–Bu beni gerçekten çok önemli biri yapar da o yüzden tuhafıma gitti!

–Günlerdir bunu konuşuyoruz ya Çaylak.

–Önemli biri olmaya pek alışık değilim biliyorsun. Daha birkaç gün öncesine kadar aylağın tekiydim ben...

–Bu alışman gereken bir şey değil.

–Ne peki?

–Farkında olman gereken bir şey...

–Farkındayım ben. Daha önce hayat, ölüm ve ikisi arasında yaşanan şeyler çok anlamsız geliyordu. Ben kendime anlamsız geliyordum. Oysa şimdi...

–Evet, ya şimdi?

–Şimdi daha farklı. Bir ben olmak, bir başkası olarak yaratılmış olmak hoşuma gitmeye başladı. Kendimi gerçekten özel hissediyorum. Yıldızların altında bir yerim var benim! Sadece benim doldurabileceğim bir yer. Eğer orayı bulup orada durmazsam sonsuza kadar boş kalacak bir yer...

Filozof bu söylediklerimden memnun görünüyordu. Hatta ilk defa ben konuşurken yüzüme böyle baktığını söyleyebilirim.

–Bak Çaylak! Soğuk ile sıcak, uzun ile kısa, az ile çok, karanlık ile aydınlık arasındaki me-

safe bir şekilde ölçülebilir. Ama var ile yok arasındaki mesafe ölçülemez. Çünkü bu sonsuz bir mesafedir. Bir şey ya vardır ya da yoktur.

Yok kendi başına var olamaz Çaylak. Çünkü kendi yok olan bir şey nasıl var olsun.

Bu yüzden var olan her şey, Allah onların varlığını yokluklarına tercih ettiği için vardır. Buna sen de dahilsin Çaylak. Senin varlığın da, yokluğuna tercih edilmiş. Var olman dilenmiş.

Bu, senin varlığını yokluğuna tercih edenin, sana sonsuz derecede önem verdiğini gösterir. Ama bu kadar da değil. Çünkü sen bir çakıl taşı, bir dağ, hatta gökte bir yıldız gibi de değilsin.

Hem varsın, hem varlığından haberdar edilmişsin. Kimse sana bundan daha büyük bir önem veremez Çaylak!

O'ndan başka kimse...

Filozof, o korkunç kazadan sonra başıma gelen en güzel şeydi. Hastahanede geçirdiğim süre, saçma sapan velayet davaları, annemin ve babamın ölümünü bir türlü kabullenememem-

den kaynaklanan türlü acayip sıkıntılar ve en önemlisi babamın gerçek annesi olduğu halde, hem onun, hem de bizimkilerin yoğunluğu yüzünden birbirimizi pek de tanımıyor oluşumuz, onun evine taşınmamı biraz geciktirdiyse de, bu, benim için, sonu iyi biten bir film oldu.

Yanına taşınmam için beni ikna etmeye çalıştığı günlerde ondan tek bir şey istedim: Kendime ait bir oda! Bunun, onun için sorun olmayacağını biliyordum çünkü Filozof, kocaman bir evde tek başına yaşıyordu.

Peki ama aslında babaannem olduğu halde ona neden Filozof diyorum biliyor musunuz?

Bunun iki sebebi var ve sanırım ilkinin çoktan anlamışsınızdır. İkincisini ben söyleyeyim: Annem ve babam öldükten sonra bu iki kelimeyi asla kullanmama kararı almıştım. Güya onları hayatım boyunca bir daha ağzıma almayacaktım. İlk birkaç yıl bu kararına inatla uydum **ANNE** ve **BABA** kelimelerini hiç kullanmadım. Ama zamanla bu saçma inattan vazgeçtim...

–Sana böyle diyemem, biliyorsun. Bir karar aldım ben.

–Biliyorum ve bunu anlayabiliyorum. Peki, bana ne demek istersin?

–Bilmiyorum.

–Büyükanneye ne dersin?

–İçinde şey geçiyor. O da olmaz!

–Hımm... Peki peki.

–Nene diyeyim mi?

Filozof, gözlüklerinin üzerinden bana öyle bir bakmıştı ki, bundan hiç ama hiç hoşlanmadığını anlamamak için aptal olmak gerekirdi.

–Tamam tamam! Sanırım bundan da sen hoşlanmadın. O zaman sana **FİLOZOF** diyeyim ha? Ne dersin?

–Filozof mu?

–Şey... O... Bana hep, senin gerçek bir filozof olduğunu söylerdi.

–Bir filozof değilim. Bir filozof olmak da istemem. Ama sanırım buna razı olmam gereke-

cek. Çünkü bana “Heeey!” ya da “Şeeey!” demeni istemiyorum.

Filozof’un evine taşındıktan sonra birkaç ay ortalıklarda aylak aylak dolaştım.

Hayatım daha önce de pek farklı değildi aslında. Zaten oldukça zorlu bir dönemden geçerken bütün bu olaylar, üstüne tuz biber ekmişti. Aylaklığı iyice abartmıştım.

Okulda ve sokaklarda başımı defalarca belaya soktum. Birkaç kere eve fena halde sopa yemiş olarak geldim. Birkaç gece hiç gelmedim. Filozof’un aklı çıktı. Günlerce konuşmadım, odamdan çıkmadım, onunla birlikte yemek yemedim, yorgunluktan kusana kadar bilgisayar oyunu oynadım, okula gitmedim...

Sonunda bir gün, oturup karar aldık. Bu işin böyle yürümeyeceğini ve bana bir çekidüzen vermek gerektiğine dair bir karar...

İtiraz edemezdim. Durumumdan memnun değildim. Derslerim kötüydü. Peşimde bir sokak çetesi vardı...

Bütün bunları size anlatıyorum çünkü, **"KİM BU FİLOZOF? ÇAYLAK'IN NESİ OLUYOR?"** diye merak ettiğinizi biliyorum. Ve artık merakınızı giderdiğime göre, **ÇAYLAK İLE FİLOZOF**'un maceralarını anlatmaya kaldığım yerden devam edebilirim...

"Sokak çetesine ne mi oldu?" dediniz?

Reisleri büyükannesi ile hayatın anlamı üzerine konuşmaya başladıktan kısa bir süre sonra dağıldı diye duydum...

